ويرونه بهيرونه

(ناول)

محمدا جان يار

خپرونکي

د پښتونخوا د پوهنې ديره ، پېښور

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم ــــــ ويرونه بهيرونه (ناول)

ليکوال ــــــ محمدا جان يار

خپرونکی ــــــ د پښتونخوا د پوهنې دېره ، پېښور

د چاپ شمېر ــــــ ۵۰۰ ټوکه

چاپ نېټه ــــــ اګست ۲۰۱۱ء

چاپ وار ــــــ لومړی

چاپ زيار ــــــ بصير بيدار ستوری

کمپوزنګ ــــــ ارشادخان (پښتو اکېډيمي)

چاپ ځای ــــــ ضياء سنز پرنټرز پېښور

قيمت ــــــ ۱۵۰ روپۍ

د ملاوېدو درکونه

- يونيورسټي بُک ايجنسي خيبربازارپېښورپښتونخواه
- دانش کتابخانه ډهکي نعلبندي پېښور ، پښتونخواه

ډالۍ

د هغو ماشومانو او بوډاګانو ارواګانو ته کوم
چې په فرعوني او قاتلو لاسونو د پلۀ له سره سیند
ته غورزول شوي دي۔

یار

د پلۀ له سره

دا د کونړ يو داستان دی. د داستانونو څخه يو داستان. او له فريادونو څخه يو فرياد . هلته داسې ښودل شوي دي. چې د غرونو څوکې يو بل ته مخامخ ولاړې دي . په هغو نښترې او څيړۍ هم يو بل ته مخامخ ولاړې دي. ناوونه او خوړونه هم يو بل ته مخامخ له غرونو رابهيږي. خو په سيند کې سره يو ځای کيږي. دا د کونړ د طبيعت يو داستان دی. خو ددې کاپې او ددې مثال د کونړ په کليو او باندو کې هم په حرکت کې دی . هلته لکه دوه مخامخ غرونه لکه دوه مخامخ ځنګلونه او لکه دوه داسمان په لمن کې د وريځوغړمباری. د سپينتمان زردشت اهورا او اهريمن بيا په مقابله اخته وي. هلته په کليو کې موسی له فرعون سره چمبړ دي. خليل اسماعيل روان کړی او د قربانۍ ډګر ته يې بيا يي او مسيح ته دار رسۍ تياره شوې ده . شمر بيا حسين ته توره راويستلې ده. يزيد بيا له خولې ځګونه باسي.
نو د پلۀ له سره داسې يو کيسه ده . هلته شمر او فرعون او قارون او شداد او يزيد او په جمع کې اهريمن د اسلام تر

بیرغ لاندې تېغ راویستی دی ـ او د ماشومانو له پاره بې د خیرې کونده ایښی ، ساطول یې په لاس دی خو د خدای پاک په نوم بیوزلي ماشومان ټوټه کوي ـ نو یار صیب په خپلو ساده کلماتو دا انځور ښکاره کړی دی ـ

یار چې یو وخت لا زه نوی کابل ته راغلی وم د ښوونځي په اوم او اتم ټولګي کې وم ـ چې زما له ورور سره د یار ملګرتیا وه او زه هم ورسره اشنا شوم ـ هغه وخت یار ښوونکی و ـ هغه وخت یار و ـ ښه مست زلمی او ښه یاغي ښوونکی ـ خو دویم نوم یې غمیار و ـ خو کله چې له غمونو سره روږدی شو ـ او د غمونو په اړوند فکرونو واخیست ـ غمونو یې د تن او وجود ، روح او روان برخه شوه نو بیا یې د غم اړه له نامه سره ونه لیده نو ,,یار،، شو ـ خاموش شو چوپ شو او لږ څه د فکرونو خوا ته راواوښت ـ

وایي چې په هنري اثر کې د لیکوال دروني شخصیت یا ,,خلاقه شخصیت ،، هم دخیل وي ـ د یار په دې ناولیت کې دوه څواکونه سره په ډغره دي ـ یوې خواته وحشت، بربریت ، حیوانیت، بې عاطفه والی او ځناوریت چې له بده مرغه د اسلام تر نامه لاندې حرکت کوي ـ بلې خوا ته پښتنواله ، انسانیت ، عاطفه ، نارینتوب ، میړانه ، زړه خوږی او مردانګي ده ـ د ناول ټوله محتوي ددغه دوه یادو شویو

ارزښتونو مقابله او ډغره ده ـ د كونړ د غرونو او ځنګلونو ستر ګې او طبيعت يې شهادت وركوي ـ هغوي په سړه سينه او ارام او سكون سره دا پيښې په ستر ګو ليدلې دي ـ او په پوره زغم وايي ـ داسې پيښې ډيرې تيرې شوې ډيرو پردو چې كله دلته قدم ايښى او د خلكو په وينو يې ژرندې ګرځولې ، پخپله هم سالم نه دي تللي ـ

په تورات كې راغلي دي ـ انسان يوائينى موجود دی چې ورته ويل كيږي ـ چې ته به وژل كيږې او هغه په دې پوهيږي هم خو په دې ناوليت كې چې مور د خپل زړه د غوښو مرګ ويني څو څو وارې وژل كيږي او هغه هم د جهاد په نوم د خدای او اسلام د دعوې دارانو له خوا ـ

كله چې په دې ناوليت كې ماشومان د پلۀ سر ته ورنږدې كيږي نو بيا پل د پل صراط په مقابله كې د په اصطلاح د جهادي خدايانو پل جوړيږي ـ هغه چې د پل صراط په خير ترې ګناهګاران نه غورځول كيږي ـ چې په دوزخ كې ولويږي ـ بلكې دلته دا هر څۀ اپوته دي ـ دلته دا پل د بيوزلو د اعدام دړه ده ـ چې تنكي ماشومان يې له پله په مرميو سوري كوي او بيا يې ترې ارتوي ـ دلته د جنت او دوزخ ټيكه دارانو او د جهاد په نوم د كونړ د ټولو ښو دودونو او د هغو د انسانانو او د پښتنوالې د قاتلانو كارنامه ده ـ داسې

چې د انسان په نوم د شرم او پیغور رټه ده ـ دلته ګناهګار نه اعدامیږي ـ بلکې بیوزلي هغوي چې د ګناه په مفهوم نه پوهیږي ـ هغوي چې ګناه نه پیژني ـ هغوي چې د ژوند یو تنکی سباوون یې لا په مړه ګیډه اوغړیدلو سترګو نه دي لیدلی ، غورځول کیږي او بیا یې هډوکي هم نه موندل کیږي د کونړ سیند لکه تاریخ لکه زموږ د اولسونو په وینو رنګ شوی او په وینو لیکل شوی تاریخ د اهوار او د اهریمن د جګړې شاهد دی ـ او دا جګړه یار صیب ښه ترسیم کړې ده ـ

په ناولیټ کې ساده چوپان چې ځان یو ساپی او یو پښتون بولي ـ د انسانیت په دونیا کې عروج پیدا کوي ـ په دې کلماتو ته زما خور یې ـ زه یو پښتون یم ـ تاته به څوک پورته هم ونه ګوري ـ زۀ به دې خدمت کوم ـ د زړۀ تسل درکوم ـ خو هغه چې د شپې د لارو یو لار څاري او د بل په دستور او لاربنوو نه بیوزلي ماشومان او یو بوډا پلار په پله دروي او بیا پرې اوربلوي او د ماشومانو سره د اوبو د ماهیانو خوراک ګرځي ـ نو د ځناورو ، وحشي او درنده حیواناتو حیثیت پیدا کوي ـ وګورئ ساده پښتونواله او د اسلام په دروغجنه دعوه کې څومر توپیر دی پوښتنه پیدا کیږي ـ یوه قاتل چې ماشوم یې په غیږ کې نیولی او زور کوي چې

کوچني ماشوم سيند ته وغورځوي خو ماشوم هغه له تنيو کلک نيولی او ځان له قاتله نه خوشي کوي او چيغې وهي .
ايا د ماشوم د هغه پنجې او نازکو ګوتو سره نږدي يعني د قاتل په ټټر کې دننه کوم زړۀ نه وو ؟ ايا دغه قاتل مور نه وو زيږولی .چې د احساس او عاطفې خپسه يې د وجود ويښته راپورته او نيغ ودروي ؟ اورمرو چې نه وو هغه مور هم نه وو زيږولی بلکې داسې بريښي چې دغـــه قاتل به پلار هم درلود . يار صيب په ښه توګه دغه کړه وړه ترسيم کړي دي .
د لوی ذات په قانون کې هيڅ زوی د پلار په جرم نه محاکمه کيږي .نه ويل کيږي چې پلار دا جرم کړی دی نو زوی دې د پلار په بدل کې دوزخ ته ولاړ شي .خو جهادي فرعونيانو دا کار وکړ .دوي داسې نظام جوړ کړ .خو له بده مرغه چې د اسلام نوم يې پرې ايښودلو .
زه په خپل وار سره د يار صيب ددې ناول کښلو قدرداني کوم اومبارکي ورته وايم .

اکبر کرګر

لندن

نومبر ۲۰۱۰ء

سلګی سلګی

زۀ یو ځل بیا د فکرونو سیلاب په مخه کړم ۔زما په احساساتو یو ځل بیا د اور لمبې بلې شوې او زما په هره ساه کښې یو ځل بیا لړزان راغے ۔ځکه چې دې حالاتو په ما ډېرې لوبې اوکړې ۔زما د وجود زما د روایاتو زما د اقدارو له مینځه وړو لپاره ئې ټولې دسیسې په کار واچولې ۔او دغه سلسله لاتر اوسه دوام لري۔

محمدا جان یار هم لکه زما د پښتون قام غم خوړلے دے ۔د هغۀ په سینه کښې هم یو داسې پښتون زړۀ په درزا دے کوم چې د خپل زړۀ قیصه هم د خپل قلم سره کولے شي ۔د هغه چې تر اوسه څومره اثار چاپ شوي دي ۔په هاغه ټولو کښې قامي رنګ واضحه او جوت ښکاري او هم دغه د یو پښتون لیکوال فریضه ده چې د قلم په ژبه د خپل قام ژوبل ژوبل زخمونه اوچیړي ۔او دغه رنګ په غیر شعوري توګه خپل قام ته وریاده کړي چې په تا کوم کوم جبر په کوم کوم نوم شوے دے۔

„ ويرونه بهيرونه ،، دا يوه داسې ښکلې قيصه ده چې په تصور ئې هره ساه اوبوږنيګي . يو خوا د يوې مور سلګۍ سلګۍ احساسات چې د خپلو بچو د سرونو د حفاظت دپاره هاغه خاوره پريږدي چرته چې هغې خرپوسې کړي وي د کومې خاورې د هر ګودر ، هر چنار او هر تنور سره چې د هغې تنکي ياودونه تړلي وي . خو دا هر څۀ هغه د خپلې وينې په خاطر پريږدي . او بيا چې کله په دې ارمان کلي ته واپس روانيږي چې د خپل د سر „ ګلاب ،، څوک چې په بره وطن کښې پاتې دے اووينې . د شليدلو يادونو مزي سره بيا اوتړي نو د داسې پښتنو په لاس ورځي څوک چې ځان ته د اسلام واکداران وائي . هغوي ددغه بې کوره مور تنکي بچي د سيند د پل نه لاندې ګذاروي . مور دا هر څۀ ويني . د هغې د زړۀ د تل نه وتې سلګۍ لامکان ته رسي . پورته په عرش کښې لړزان راځي . او فطرت ددغه سنګدلو د ظلم او جبر تماشې کوي . خو مجبوره مور په داسې حال کښې هيڅ نشي وئيلے .

هغه په ځان پسې پښې راکاږي . د هغې ټول ارمانونه تالا والا شوي وي . په دې ارمان خپل وطن ته ځي چې خپل خاوند ته په چيغو چيغو اوژاړي . او ورته دا ټوله قيصه تيره کړي . خو . . . چې کله هلته رسي نو خاوند ئې د ژوند لاره بدله

کړي وي. د هغه نه دا هير وي چې زما داسې يوه بې وسه ښځه هم وه څوک چې زما د بچو د سرونو د بچ کولو په خاطر د کوره وتې وه. هغه ځان له بل کور اباد کړے وي. او دغه بوره مور هم داسې بې منزله او بې اسرې پاتې کيږي.
ښاغلي محمدا جان يار د حقيقت دې واقعاتو ته يو داسې ادبي رنګ ورکړے دے چې لوستونکي د ځان سره د ګوتې نه اونيسي او د ظلمونو او وحشتونو په دې يو يو پړاؤ ئې ګرځوي. دا د محمدا جان يار د زيرک او پوهه ذهن کمال دے چې هغه د واقعاتو په تسلسل پوهيږي. هغه اوس يو منلے شوے ناول نګار دے. چې وختونه به ئې د ليک او پوهې اعتراف کوي.
په مجموعي توګه ددې کتاب نه څرګنديږي چې ليکوال خپلو پښتنو ته دا ښودل غواړي چې په مونږ دې استعماري قوتونو په کوم کوم انداز لوبې کړي دي. کله ئې په يو نوم اوټکولو او کله ئې په بل نوم. خو ددې هر څۀ باوجود د پښتون قام ته لا د خپل وجود احساس نشته. پښتون ته د خپل اجتماعيت احساس نشته او چې تر څو دغه بې حسي وي. تر څو دغه ځان ځاني وي د ډېرو ميندو بچي به د هغوي وړاندې قتلولے شي. خو آخر تر کومه.... نن.... نن که زمونږ رهبران اودۀ دي زمونږ اتلان خپلو غرضونو په

مخه کړي دي خو په دې لمبه لمبه ماحول کښې په دې سلګۍ سلګۍ ماحول کښې د يو ژوبل پښتون احساس دا اواز کوي چې :-

چې راټول شم د سلګو بدل به اخلم
د دې واړه محرومو بدل به اخلم
د هر جبر او سختو بدل به اخلم
لا مړ نۀ يم خو په طمع د ,, بدلون،، يم
زما لويه ګناه دا ده چې پښتون يم

لايق زاده لايق
پېښور
۲ اګست ۲۰۱۱ء

ويـــر و نـــه   بـــهيـــر و نـــه

لومړی څپرکی

په خرپ مزل خو مې ځکه کاوه چې ډیره اوږده لاره مې په مخکې پرته وه . چې قدم به مې اخیست د سړک زیګو کاڼو مې پښې وهلې . عجیبه خو دا وه د لارې په اوږدو کې مې سترګې په شنو کښونو، د غرونو په ځنګلونو او تاترو لګیدې . یو ډول خوښي به مې احساسوله . دا نه وه ګڼي چې ستړی دې شم . د اوږي ګړنګه ورځ او د ځوانۍ تودې شیبې له لاسه مې د تندې خوله نه وچیده . ساعت پس به مې لپې لپې اوبه څښلې .
سړک د غره په کږلیچونو کې ، کوږ وږ تللی ؤ . سیند له سړکه لاندې او له سینده پورې ځای پر ځای کلي پراته ول . د طبیعت د ښکلاګانو په لیدو او سوچ کې روان وم . چې ناڅاپه مې مخې ته له یوه وړوکي کلي نه ورا راووتله . شل دیرش ښځې او څو تنه سړي ئې په مخکې روان وو . یوه تن

په کجاوه کې ناوې پشا کړې وه ـ چې تقريباً د اتۀ ؤ کالو به وه ـ ګامونه مې ښه ګړندي کړل ـ ما وی چې سيل يې وکړم ـ واده له سړک نه لاندې تيريده ـ ښځو غبرګې چمبې وهلې ـ په جګ اواز يې سندرې ويلې ـ بيخي لکه د زرځانکې پشان خواږه اوازونه يې راتلل ـ په زړه کې مې تير شول ـ ما وې چې پدې درو کې هم ځومره سندر ماري شته دی ـ دهمدغه اوږده مزل لاره د ښکلاګانو په کتو سره لنډيدله ـ د غرو لمنې سرګړو او غوړاځکو ، ممانو ، ګورګرو ، غوړولې وې ـ په ګړنګونو کی د کجيرانو الوتل او د يو نيم باز مرغه چې له پاسه به په کومه مرغۍ داسې راغوټه شو لکه د ګولۍ په ځير ـ يو ناڅاپي شغ کی به له سترګو پناه شو ـ د غو ټولو ښائستونو د مزله ستړياته نه يم پريښی ـ له ډېرو کليو او د غرونو په پيچومو واوښتم ـ مخې ته مې يو وړوکی کلی راغی چې يوازې ځو کورونه ښکاريدل ـ دغه کلي د غره په يوه ډډه کې د ځيړيو تر منځ اباد وه ـ چوپان بزې اړولې وې ـ پخپله په يو جګ کمره ناست و ـ شپيلۍ يې غږوله ـ د سړک نه لاندې سيند بهيده ـ د سيند ځپو شور او د شپيلۍ خواږه غږ انګازې مې خدای راستې که اوس هم له خوږونو نه وتلې دي ـ هلته مې پښه ونيوه ـ د يو کمره په سر مې پخپل ځادر کوناټی ولګاوه ـ يو شيبه مې دمه وکړه ـ

په سړک نور لاروي هم تیریده. د هیڅ شي په کیسه کې هم نه و. ولې زه د هغو درو او سر درو په ښائستونو نه مړیدم. تر هغې ناست وم چې د بزو کنډک په بله موړه واوښت. بیا روان شوم. ښه شیبه مزل مې چې وکاوه. په یوه جګه چړایې وختم. کتل مې چې په جګه غونډۍ کلی پروت ؤ. مخامخ ترې له سینده پورې هم یو بل کلی د غره بیخ کې د سیند پغاړه اباد وه. د کلي مخې ته شین کښ غوړیدلی ؤ چې پورته ترې ډیر جګ غر ختلی ؤ. څومره به چې تلم. دره تنګیدله. غرونه به لکه غاړه غړۍ یو بل ته ښکاریدل. ما به چې له هغو کلیو او غرونو، درو او خوړونو نه سترګې راړولې پوره لار به مې وهلې وه. پام مې کاوه د یوه جګ پانړ په سر کلاګانې او کورونه مخې ته راغلل. سړک هم د کلي په منځ کې وتلی ؤ. د کلي له منځه تیر شوم. سمدستي مې مخې ته د اوبو ډک خوړ راغی. ودریدم لومړی مې چې د خوړ چړندې اوبه ولیدې. ورو، ورو ورنزدې شوم. او مې لیدل چې ددغه ډک خوړ اوبه دومره زیاتې وې چې له پاسه پرې پل پروت ؤ. همدغه خوړ د چپې درې سیند ؤ. په پله پورې وتم مخامخ په یو کیلو مترۍ کې لویه کلا ښکاریده. په یوه ګوټ کې د افغانستان بیرغ رپیده. پوه شوم چې علاقداري وه. په کیڼ اړخ مې کاته چې په جګه تپه کې د

ښوونځي ودانۍ تر سترګو کيده .لږه شيبه د لارې په سر ودريدم .ښي لوري ته په ټيټه فاصله کې شنه پټي او سيند ښکاريده .د سترګو د ديد په امتداد مخامخ وړاندې کلي او کلاګانې ښکاريدې .شاو خوا ته يې په ځنګله ډک غرونه ختلي و .په کيڼ لوري يو نرى رود د ترخو په منځ کې ختلى ؤ .ساه نيولى په هغه روګي ورسم شوم .ښه چې پورته وروختم د ښوونځي په ودانۍ مې سترګې ولګيدې . دعکاسي ونې د ښوونځي په دالانه کې واړې وې .لاره مخ په نيغه وه .مزل پکې غوځه نه کوله .د يوه لاسي بکس سره ورو ، ورو تلمه .تر څو چې د روګي سر د ښوونځي ديواله ته رسيدلى ؤ .په زړه کې مې تيره شوه .ګني چې ښوونځي ته راکابو شوم .سينه مې تله راتله سم پشيدمه .ودريدم . خپل اوسون مې په ځاى کړ .بيا روان شوم .دا ځل مې له ليرې نه وليدل چې د ختهو او ګټهو نه جوړه شوې ودانۍ د چپې درې ښوونځي دي .د ښوونځي تر څنګ وړاندې دواليبال ميدان ښکاريده .په ډاډه زړه د ښوونځي ودانۍ ته ورنږدې کيدم .هلته وړاندې څو تنه د عکاسې ونې لاندې په څوکيو ناست وو.په زړه کې خو مې تير شول چې دا به خامخا ښوونکي وي .په همدې سوچ کې ورنږدې کيدم د هغوي هم راپام شو .پيژندم خو يې پدې چې پخوا يې ليدلى

وم ـ ښه چې هغوي ته ورنږدې شوم راپاڅیدل ما هم سلام ور واچاوه ـ هر یوه راسره په غیږ ستړې مشي وکړۀ ـ ناست لا نه وم چې یوه وویل اقلاً شپږ میاشتې یې هم په لیسه کې پرې نښودې ؟ یو بل تن چې له سګرټ نه یې ښه کش پورته کړ ـ لوګی یې په خوله او پوزه راووت ـ په ښتي غږ یې وویل ـ دا ورسره بلد دی ـ یو بل تور رنګي ځوان چې تورو ویښتانو یې په څټ شاته منجیلې جوړې کړې وې ـ اوږده بریتان یې په شونډو راځړیدلي وو ـ د څڼو ویښتان یې هم تبرګي پشان ښکاریدل ـ خپله څوکۍ یې ماته خوشې کړه ـ چپړاسي ته یې د بلې څوکۍ وویل ـ ورسره یې دا هم وویل چاې زر راوړه ـ د ونې ستړې ته څیر مه په څوکۍ کښیناست په کرار او دروند غږ یې وویل : طبقاتي مبارزه کې دا شته دی ـ دا خو لابدلي ده له مرګه باید ډار ونشي ـ ددې زوړ فاسد نظام په ضد باید کلکه مبارزه وشي ـ یو تن د پاخه عمر ښوونکي چې د مرۍ رګونه یې له خوارتیا نه ښکته پورته تلل ټول ناست ښوونکي یې یو یو را اوپیژندل ـ په یوه تن مې سترګې ولګیدې ـ هغه هم پدې چې شیبه په شیبه یې غاړه تازه کوله ـ غلی ناست وو ـ هیڅ خبرې یې نه کولې ـ خالي ټولو ته یې غوږ ایښی ؤ ـ پدې کې درې تنو په غبرګ اواز وویل استاذه مونږ درې واړه دې پخوا د څوکۍ جمعیت

ليسه کې شاګردان وو . ما هغو درې وارو له ستر ګو تير کړل . هغه يو يې له ونې ټيټ چار شانه زلمی ؤ . وې ويل استاذه په اوم ټولګي کې دې موږ ته د انګليسي او سپورت درس راکاوه . آبل بې واره وويل کانفراسونه دې جوړول . تل به دې شعرونه ويل . هغه دريم يې وويل کسم دې داسې مې ياد بړې لکه دا اوس . په صنف کې به دې سياسي خبرې کولې . ربنتيا استاذه ږيره دې هم نه وه راغلې چې زموږ معلم وې . يو ډرامه چې دې جوړه کړې ؤ . د ولسوال د زوي نه دې پکې جينۍ جوړه کړې وه . ټولو په دې خبره وخندل . زۀ لږ چپ پاتې شوم . هاغه بيا ويل استاذه لکه چې هير دې شول . په خبرو يې راوستم . مجبور شوم اومې ويل . هو ولې نه ښۀ مې ياد شي . د ۱۳۴۰ کال خبره ده . دا د نن خبرې هغه وخت کې نه وي . يوازې کابل پوهنتون کې د نويو ايډيولوجيو خبرې روانې وې . نورو ولايتونو ته يې لا انګازې نه وې غزيدلې . د هغه وخت شاهي نظام په خلاف هيچا څه نشو ويلې . په ټول ملک کې چوپه چوپتيا وه . ربنتيا چې هغه د څوکۍ حاکم څومره ښه سړی ؤ . موږ يې د زوي نه په ډرامه کې جينۍ جوړه کړې وه . او له بله پلوه مو د حکومت په خلاف ډرامه تمثيل کړه . خو هاغه موږ ته هيڅ نه ويل . هغسې ولسوالان به بيا پيدا نشي . ماته يې بيا

وييل : معلم صيب په دا دومره لوی کونړ کې دې زما د زوي نه جينۍ جوړه کړې وه ـ ما ورته په درناوي وويل ـ ولسوال صيب زما هم په ټول کونړ کې په تاسو زړه درتلو ـ هغه موسکی شو ـ وې ويل ـ پام کوه چې ضرر درپيښ نشي ـ هماغه ؤ چې د پوهنې مدير جزائي تبديل کړم ـ پدې وخت کې يوه تن ښوونکې چيلم ته تيلی وواهه ـ د چيلم سر ته يې چې تيلی ولګاوۀ ـ په خوټ خوټ يې چيلم راښکه ـ سترګې يې سرې راويستې ـ بيا يې خوا ته يوه بل تن ته چې ګرده غونډې خولۍ يې په سر وه ـ تور شډل بريتونه سپين څادر يې په ولو خور کړی ؤ ـ هغه ته يې چيلم ونيو ـ هغه هم په يوه ساه چيلم کش کړو ـ د ښوونځي يوه چپړاسي په تور چاې جوش کې چاې راوړه ـ هر يوه ته يې د چاې پيالۍ ډکې کړې او په ميز يې مخې ته کيښودې ـ چاې څښل کيده د څوکۍ ښوونکو د خبرو په جريان کې يوه نيمه ټوکه هم کوله ـ هسې خوبې له هغه د کونړ خلک په ټوکو او دوړو ويلو کې نوم لري ـ په تيره بيا د پيچ او څوکۍ ساپي ، چې په هره حجره او ويستل کې ټوکې ټکالې او خنداګانې وي ـ باور وکړئ په لږه شيبه کې مې د مزل ستړتيا او ستوماني ووته ـ تر مازديګره پوه نشوم چې د اوړي دا دومره اوږده ورځ څنګه زر ووته ـ

یو تن ښوونکي چې لوړ قد په تن نری په خوله کې یې یو غاښ توربخن ؤ .له خپلې کوټې نه په چابکو ګامونو راووت .لومړی یې له ما سره روغبړ وکړ .چې مې ولید لوټکي وارخطا او سودائي راته ښکاره شو .په ډېر وارخطایۍ سره له نورو ښوونکو نه جدا شو .د اوبو په لور د خوړ غاړې ته ورغی .غوښتل یې چې اودس تازه کړي . نورو خپلو کې سره وویل .د چکر وخت دی .لمر پریوت . هوا ښه شوه درځۍ چې ځوؤ .زما بکس چپړاسي کوټې ته یووړو .هماغه د څوکۍ درې سره ښوونکي رانه تاوول . ویلې استاذه خپه نشې موږ درسره یو هغه ښونکي چې هر دم به یې غاړه تازه کوله خوا ته رانزدې شو لکه څنګه چې ارام ښکاریده .په ورو یې راته وویل .استاذه زه دې له پخوا نه پیژنم .مونږ د ننګرهار دارلمعلمین کې ول .چې تهٔ راته ملګرو راپیژندلی وی .او په لیسه کې چې دې وظیفه وه هم مې پیژندلې .ما وې هو له نیکه مرغه .چې دا کوم ځای ته تللی یم .هلته زموږ ملګري ډیر وي .ما چې د هغو کریکټر ولیدل خوښ مې شو .چې وروسته بیا د همده سره مې پخه اندېوالي شوه .ما به ورته پخپل زړه کې ارام صیب ویلې . په ښکاره به مې ورته خپله نامه اخسته .له همده او څو نورو ښوونکو سره مې یو ځاې شپې ورځې شوې .د چپې

درې ښکلا خو پدې زياته ده .چې په جګو غرونو کې دا دره پورته ختلې ده .د درې مخامخ هم غرونه دي .دغه ټول غرونه شنه او ښکلي دي .په زړه پورې منظرې او تاترې لري .په دې دره کې يو په بل پسې له کندې کلي نه پورته ان تر سليمان شاه پورې کلي پراته دي .د درې او کليو تر منځ د چپې درې سيند ښه په شور او مستۍ بهيږي .د شنو فصلونو او ځنګلونو په زړه پورې وږمې پدغه له کشميره ښکلې سيمه کې چليږي .زموږ شپې او ورځې ښې تيريدې .
د هرې جمعې په ورځ به د نږدې ځايونو ښوونکي خپلو کورونو ته تلل .ټول ښوونکي مې ښه ياران وو .ولې ارام صيب رابانديې ګران په دې ؤ چې د جمعې په ورځ به هم زما لپاره پاتې کيده .زۀ به يې په بيلو درو او سر درو کې ګرځولم .باور وکړئ چې ددغې سيمې د غرو رغونو، ځنګلونو د جګو نښترو څوکې دومره زړه راښکونکې دي چې هر څوک به ددې ليواله ؤ چې يو ځل خو له نږدې نه دغه ښکلاګانې اوګوري .کله خو به خلکو ددغو غرونو د کانونونه خبرې کولې .چا به د يوې درې او چا به د بلې درې د ښائستونو کيسې کولې .يوه ورځ د څو تنو تر منځ د لينډه لام د سر د جهيل (ولاړو اوبو ډنډ) خبره وشوه .يوه تن چې د هغه ځاى د نږدې کليو د ښوونځي ښوونکى له موږ سره

میلمه ؤ ـ ویې ویل ـ ما د سلیمان شاه خلکو له خولې نه اوریدلي دي هغه ډنډ ته ښاپیرۍ راځي ـ یوه بل وویل ـ هلته څوک نشي ختلی ـ د لینډ لام سر ته ډیر کم کسان تلای شي ـ میلمه د خپل تندي خوله پلاس وچه کړه ـ ویې ویل ـ چې داسې ده ـ خو راځئ دا یې ګز او دا میدان ـ سبا ته د پنجشنبې ورځ ده ـ چې رخصت شویې ـ شپې ته به زموږ ځای ته لاړ شو ـ سبایي به وخت حرکت وکړو ـ ارام صیب په ارام غږ وویل ـ ما هم ددغه ډنډ قیصې اوریدلي دي ـ که مو خوښه وي ـ بسم الله ـ څوک چې ځئ ودې وو ایي ـ د شپږ تنو صلاح پدې شوه ـ چې سبا ته څنګه رخصت شو پس له ډوډۍ نه به روانیږو ـ حسن خان دې خدای اوبخښي وې ویل ـ زه به کمره له ځان سره واخلم ـ تاسو به پیاز خامخا له ځان سره ولرئ ـ تر څو هلته د غره په سر کې بیا پکار راځي ـ سبا ته له غرمې وروسته مو د چپې درې لاره ونیوه ـ او د حسن خان ځای ته روان شو ـ په لاره د سوټماري او دري خوټ له کلیو نه تیر شو ـ د چمبړک د جګې غونډۍ په مخه ورتاؤ شو ـ لاره راته شیبه په شیبه مخ پورته کیده ـ پدغه دره کې لاسرک نه ؤ وهل شوی ـ یوازې د پښو پیاده لار ختلې وه ـ مازدیګر د حسن خان دوي ابتدایي (لومړني) ښوونځي ته ورسیدو ـ د ښوونځي ځینې ښوونکي کورونو ته تللي وو ـ ماسخوتن له

ډوډۍ نه وروسته په چایو ټولو د ډنډ خبري کولې ـ ارام صیب لومړی د هغه د عادت له مخې غاړه تازه کړه ـ وی ویل ـ سبا ته چې موږ سلیمان شاه ته ورسیدو یو ځل به د مدیر صیب کره ورځو ـ تر څو د هغه په مشوره به د ډنډ لیدو ته ځوؤ ـ موږ ته د مدیر صیب نامه نابلده وه ـ خو هغه وویل ـ زه یې پیژنم تاسو به هم ورسره بلد شئ ـ ډیر ښه یار سړی دی ـ پخوا په حکومت کې مدیر وه ـ اوس په کور دی ـ ټولو ورسره اومنله ـ سبایي وختي خدای بخښلي حسن خان چاې تیارې کړې ـ د مانځه نه وروسته چې چاې وڅښل شوې ـ د لینډ لام د سر ډنډ لیدو په نیت مو یون پیل شو ـ
موږ سره یو تن چپړاسي هم ملګری و ـ هغه د وچې ډوډۍ او پیازو غوټه شا پورې تړلې وه ـ هغه په لاره له ټولو نه اجازت وغوښت وې ویل ـ زه به مخکې شم چې لاره راته معلومه ده ـ تر څو چې لمر پلوشې په غرونو خورولې ـ موږ سلیمان شاه ته ورکابو شو ـ په لاره له ډیرو کلیو نه تیر شو ـ مزل ټول په غره کې و ـ مګر د غره د بوټو او شنه ځنګل نه خوږې وږمې پورته کیدې ـ ستړي ذهنونه یې تازه کول ـ
د چپې درې کلي یو د بل له پاسه پراته دي ـ شنه فصلونه ، خیړیو ، نښترو ، ختریزو ، د هر ډول مرغیو اوازونو د خوړونو د رڼو اوبو غړوسکې ، غړوسکې اوازونو ، د

ګړنګونو او تاترو ښکلاګانو په لیدو زړونه خندیدل ـ ارام صیب پښه ونیوه ویې ویل انډیواله د مدیرصیب کور ښکاره شو ـ په ښي لاړ وګرځئ ـ د عمومي لارې نه د هغه کورته نری لاره بیله شوې وه ـ په هغې ورسم شوو ـ پس له لږې شیبې مزل نه د مدیر صیب کور ته ورسیدو ـ د هغه کور د نښترو ګڼ ځنګل ته نزدې په یوه جګه د غره په لمن کې پروت ؤ ـ د کور مخې ته په ښکلې حجره کې کښیناستو ـ کتل مو چې مدیر صیب حجرې ته راننوت ـ هغه وچ نری دنګ سړی و ـ له هر یوه سره یې د غیږې روغبړ ښه په مینه وکړ ـ د ټولو مخامخ په کټ کې کښیناست ـ ارام صیب ته یې وویل ـ دا دوستان راته راوپیژنه ـ ده ورته بیل بیل وښود ـ ورسره جوخت یې وویل ـ مدیر صیب موږ د ډنډ لیدو په نیت راغلي یو ـ ستا رایه څۀ ده ؟ هغه وویل ښه خبره ده ـ همدا وخت د ډنډ د لیدو ځکه دی چې واؤرې ویلې شوي دي ـ ورځې هم اوږدې دي ـ په اسانۍ سره کولای شئ چې لاړ شئ ـ خو باید چې پیاز درسره موجود وي ـ ځکه چې پاس د غره په سر کې یو ډول ګلونه دي ـ چې په سړي زړی کیږي ـ بیا چې پیاز وخوري واپس جوړیږي ـ د هاغه دمرۍ غوټه د خبرو په وخت کې ښکته پورته تله ـ ښه سړی پدې ؤ چې په ورین تندي په پستو او نرمو خبرو یې د سړي ذهن روښانه

کيده . هغه لا په خبرو لګيا ؤ چې ما د ليرې شا ؤ خوا باندې د غرونو لوړې څوکې او د نښترو ټلونه او ځنګلونه د خپلو سترګو را لاندې کړل . هر څۀ ښکلي ښکاريدل . د چاې ښلو نه وروسته ارام صيب وويل . مدير صيب ستا په اجازه به موږ حرکت وکړو . تر څو لمر توديږي تر يوه ځاى خو ځانونه ورسوؤ . هغه وويل . هو چې د ډنډ په نيت راغلي ياست اوځئ . نو لومړى ستاسو مخې ته يو ستر ځنګل راځي . چې هم هغه ځنګل کې نرى لار ختلې ده . په هغه لار به د ځنګل سر ته اوځئ . پورته بيا خالي نيغ غر دى . ونې او ځنګل نشته . که چرته درباندې شپه راغله . پاس د غره په سر فراريان اوسيږي . د هغوي سره به شپه تيره کړئ . خو پام موي چې هغوي حکومت او قانون نه پيژني . په ډير احتياط ورسره چلن وکړئ . د مدير له کوره را ووتو . او د هغه ځنګل په لور مو يون پيل کړو . د سليمان شاه نه چې دوه کيلو متره جګ وختو . رښتيا هم چې هماغه ځنګل ته ورسيدو . د ځنګل تر څنګه په ژور خوړ کې د واؤرو روڼې اوبه بهيدلې . په کيڼ اړخ کې مخ پورته په ځنګل کې دننه نرې لار وتلې ده . د يوه نښتر په سټه کې د زيلې په منځ کې د چينې يخې پاکې روڼې اوبه بهيدې . له پخوا نه چوپانانو د نښتر همدغه زيله ورته ناوه جوړه کړې وه هر چا ترې اوبه

وخښنلې ـ دومره یخې اوبه وې چې هډو لاس ورته نه نیول کیده ـ باور وکړئ د هغو اوبو مزه مې نه هیریږي له لږې دمې وروسته مو په ځنګل کې د یوه ستوي کتار په شکل روان شو ـ له یوه ساعت مزل نه وروسته د ځنګل منځ ته ورسیدو ـ د هر ښبتر سته دومره پیړه وه چې عقل ورته چپه کید او پورته چې دې ورته کتل د سر خولۍ دې لویده ـ دومره لوی او ګڼ ځنګل ؤ چې موږ شپږو تنو یکې ډار احساساوه ـ کله چې له ځنګل نه ووتو داسې وو لکه سړی چې د تورتم کوټې نه بهر ته اوځي ـ په یوه جګه موره کې دمه ځای مخې ته راغی ـ ټول ستړي شوي وو ـ په دمه ځای کې په تیګو کښیناستو ـ یوه تن وویل ـ هغه دې د چلس کنډو لاندې ښکاري ـ دمه ځای ته نزدې بانډه وه ـ څو کوټې او د بزو چاپالونه ښکاریدل ـ هلته وړاندې په یوه ډډه کې سپینې واؤرې پرتې وې ـ تر څنګ یې چوپان بزو ته د خیړۍ څانګې وهلې ـ د بانډې خلکو او چوپانانو ولیدو ـ لږه شیبه وروسته یې یوه تن چوپان په کاسه کې متر راوړو ـ چې په متر کې یې واوره هم ګډه کړې وه ـ موږ هر یو پوره اوږي شوي وو ـ ډوډۍ او د واؤرو یخ متر مو په شوق او مینه سره وخوړل ـ له دغه ځای نه د کونړ او لغمان د غرونو سرونه راختلي وو ـ خو د لینډ لام غر په ټولو غرونو جګ او هسک ؤ ـ ما خپلو

ملګرو ته وویل اندیوال زه خو دې ځنګلونو ته خوښ پـدې یم ـ چې دا دومره لویه ملي شتمني ده که په راتلونکي وخت کې کوم زړه سواندي رژیم رامنځ تـه شي ـ ددې ځنګلونـو او غرونـو نـه پـه فني توګـه سره استفاده وکړي بـاور لـرم چـې ملک ته به پوره ګټـه ورسوي ـ مـوږ لا پـه خبـرو اختـه وو چـې کتل مو یو تن ډک ګوډی پشا ، ټوپک تر څنګ په دمه ځای راواوښت ـ لومړی یې سلام واچاوه بیا یې ګوډی یوې تیګې ته لګاوه موږ سره یې ستړي مشي وکړه ـ لـږه شیبه پس یې وویل :

وروره له کومه ځایه مو راپیښنه کړې ده ؟

چپړاسي چې د هغه په ژبه او خصلت ښـه پوهیـده ـ پـه ځـواب کې یې وویل ـ موږ د کنډی نـه راغلـي یـو ـ غـواړو چـې پـاس ډنډ وونیو ـ هغه چې د دیرشو کالو سړی ؤ ـ لـږ څـۀ موسکی غوندې شو ـ ټوپک یې خپل څنګ ته په ځمکه کیښود ویـې ویل تاسو په ښه وخت کې د ډنډ لیدو ته راغلئ ـ اوس هوا توده ده مګر پاس د غره پـه سر ډیـره یخنـي ده ـ زه د هغـه پـه خبـره حیـران شـوم پـه تلوسـه مـې تـرې پوښـتنه وکـړه ـ مـاوې وروره ددې غره سر نور هم لیرې دی ؟ او بل دا چې تـا دا څۀ شی راؤړل او څنګه دې پشا راوخیژول ؟

بیا موسکی غوندې شو ـ ویې ویل خدای سړی ته طاقت
ورکوي ـ زموږ خو بس همدا ژوند دی ـ په دریمه او څلورمه
همدغه ډک ګوډی خیژوو ـ لاندې موږ ژوند ـ دا څو کاله
کیږي چې زه سمې ته نه یم ښکته شوی ـ کله نا کله زموږ
کسان د یو ګل ته کوزیږي هغه هم د ځینو ضروري کارونو
او د خپلوانو لیدو ته ـ نور موږ فراریان په همدې غرونو او
ځنګلونو کې عمر تیروو ـ
راځئ راپاڅئ چې مزل لاپاتې دی ـ هغه ګوډی پشا کړ او نیغ
روان شو ـ موږ په هغه پسې تش نشو وررسیدی ـ زما په نس
شدشد درد شو ـ تولو ویلې دا د یخ متر او واؤرو نه دی ـ لږه
شیبه چې پورته په غره کې وختو ـ درد مې لاپسې سیوا شو ـ
چا ویل پیاز ورکړئ ـ ګلونه پرې رړی شول ـ چا وې ـ خیته
یې متر او شړومبو یخه کړې ده ـ تاوده څۀ ورته پکار دي ـ
څومره چې د غره سر ته ورپورته کیدو ـ هوا یخیدله ـ ونې او
بوټې نه و خالي د یوې لویشتې په منګ او زیړ ګلونه ولاړ
ؤ ـ د غره سپیرې تیګې وې ـ زما درد شیبه په شیبه زیاتیده ـ
کتل مو چې له پاسه فراري د ګوډي پشا غږ وکړ ـ راځئ
راورسیدو ـ له لاندې نه موږ ورکتل ـ چې هغه دمه ایښې وه ـ
خپل ګوډی یې تکیې کړی ؤ ـ موږ ور ورسیدو ـ هغه
وخندل ـ وې ویل ـ هلکانو معلومیږي چې کله مو د غره مزل

ندی کړی . زه خو ارام صیب له لاسه نیولی وم . خپله خیټه مې په دواړو لاسونو ټینګه نیولې فریاد مې هم کاوۀ . ما خو به ځان له شرمه هم ټینګاوه . مګر درد مې زیات وو . چاره نه وه . سره له دومره درده مې پام کاوه چې په غواو ، بزو ، میږو مې سترګې ولګیدې . د فراریانو بانډې ښکاره شوې . د سپو غپا پورته شوه . فراري وویل هغه چې ښکاري دغه زموږ کورونه دي . موږ دمه ونیوه کښیناستو بس هر یوه دا ویلې د ټولو غرونو نه دا سر لکه د بام هسې دی زه یوې هوارې تیګې باندې پریوتم . د درد له لاسه مې په سترګو تورتم راغلی وو . په دې کې هغه فراري له ورایه غږ وکړ ویلې راځئ . موږ لاړو یوې کوټې ته یې وننویستو . چې د کوټې دیوالونه او چت د تختو اوږدو تیګو نه جوړ شوی و . سمدستي یې ماته اوس مې هیره ده څه ګرمه دوایي په چاې کې راکړه . اور یې بل کړ . یوه پیړه توده شړۍ یې راباندې خوره کړه . لږه شیبه وروسته مې حالت لوټکي ښه شو . له شړۍ مې سر رابهر کړ . هغوی چاې څښلې . فراري وویل تاسو همدا اوس د ډنډ لیدو ته لاړ شئ . یوه ځوان چې ټوپک ئې اوږې ته پروت وو لاس ونیو . وې ویل . دا زما ورور به درسره وي . تر څو واپس مو راورسوي . ټولو وویل سمه ده . خو دا مریض به . . . . ؟ ما چې دا خبره واوریده سپک

راپورته شوم . ما وې زهٔ اوس ښه یم بریخ مې کم شوی دی . د ډنډ لیدو په نیت وخوځیدو . دغه ځای هواره دښته وه . له یوې شیبې مزل نه وروسته ډنډ ښکاره شو . د ټولو دا تلوسه وه چې د ډنډ پغاړه به ښاپیرۍ راته پنډې وي . په ګړندي تګ سره زما درد بیا زیات شو . هغوي ته مې څهٔ نه ویل . د ډنډ غاړې ته ورسیدو . اومو لیدل چې د غره په سر لوی جهیل (ولاړې اوبه) ډنډ شوي دي . دومره لوی ډنډ و چې سړی فکر کاوه که چیرې دا دومره اوبه پدې غره ښکته روانې شي نو د سمې ټوله سیمه به لاهو کړي . د ډنډ بل اړخ ته څه نه لیدل کیدل . د اوبو پغاړه مرغان ، او ځینې حیوانات تر سترګو کیدل . خو د ښاپیریو پته نه لګیده . په ډنډ کی ځینو لاسونه پرینځل . عکاسي پکې وشوه . یوه ښه شیبه د ډنډ غاړې ته ناست وو . یوه تن وویل نورې ټولې خبرې رښتیا وختې خو د ښاپیرو خبره دروغ وخته . بل تن پرې رامنډه کړه . وې ویل نه نه داسې نه ده . خامخا به دلته په چا ښاپیرې راپیښې شوي وي . ځکه چې د پخوانیو خلکو دا خبرې دروغ نه دي . په همدې خبرو کې له ډنډ د غاړې نه را روان شو . او د فرارې کور ته راغلو .

مازدیګر لمر په غرونو پریوت . په موږ کې یوه وویل اوس به ستاسو په اجازه سره لاړ شو . فرارې لومړی ښه په برق ،

برق وخندل بيا يې وويل. په ليوانو ځان ماتوئ؟ دا غرونه او ځنګلونه د خطرناکو حيواناتو نه ډک دي. بل دا چې مونږ درته پښتانۀ نه ښکارو؟ دا يوه شپه به د غريبۍ او سختۍ له مونږ سره تيره کړئ. ويلې راځئ. چې اور درته بل کړم. په دې سرطان مياشت کې دلته يخني وي. مونږ پريمانه لرګي لرو. کوټې ته ننوتو. په نغري کې يې په لمبو، لمبو اور بل کړو. زما لپاره يې توده غذا چې د غره د بوټو خاصه دوائي وه. راته راکړه. دوه شړۍ يې راباندې خورې کړې. تر سهاره له ځانه خبر نه ووم. سبايي چې له خوبه پاڅيدم. درد مې لږ شوی و. وروسته له چاې ځښلو نه مونږ د فراري باندهوالو نه خدای په اماني راواخسته. ټولو ترې مننه وکړه. او د لينډ لام له سره مو مخ ښکته لاړ ونيوه. تر يوې فاصلې پورې مې درد کم ؤ. خو په مزل سره مې درد پسې زياتيده. ځای پر ځای به کښيناستم. ارام صيب به راسره په عذاب وو. اخر دا چې هغو نورو ملګرو ته مې وويل. تاسو ځئ ما سره به ارام صيب پاتې شي. په کرار، کرار به د مدير صيب ځای ته ځان ورسوؤ. هغوي لاړل زه او دوست مې کرار، او ورو ورو تلو. اګرچې لاره مخ ښکته وه. ګړندي مزل کيده. ولې زه سخت په عذاب وم. چې لس ګامه به لاړم طاقت مې ځان کې نه ؤ. کښيبه ناستم. لږ شيبه پس به بيا روان شوم. هغه

له لاسه نيولی ووم ـ په ډېر تکليف سره مو ځان د مدير صيب کور ته ورساوه ـ مدير صيب چې زما حالت وليد ـ سمدستي کور ته ننوت ـ له څو دقيقو نه وروسته توده او ګرمه شيرۍ راوړه ـ څۀ دوائي ، سنډ او ګرمانه يې پکې اچولي وو ـ راته وې ويل ـ دا شيرۍ په قاشق توده ، توده وخوره او بيا برستن په سر راکاږه ـ هماغسې مې وکړل ـ کله چې راپاڅيدم روغ رمټ وم ـ مدير صيب ته مې د دوعا لپه پورته کړه ـ او له هغه نه مو د تلو اجازه واخسته ـ موږ دواړه مازديګر لوړ ښوونځي ته را ورسيدو ـ ارام صيب راته دستي ډاکټر راوغوښت ـ څه پيچکاري ګانې راته وکړې ـ د شپې مې ښه خوب وکړ ـ سبايي مې درد بيخي ورک شوی و ـ د څو ورځو لپاره رخصتي کور ته لاړم ـ د پيچ په ډيرو درو کې ارام صيب وګرځولم ـ ټول کلي او باندې مې وليدې ـ هغه وخت د پيچ سړک خامه او کنډې کپرې ؤ ـ په اونۍ کې به کوم جيپ موټر تر کنډۍ رسيده ـ ما به چې کله د پنجشنبې په ورځ د کور ليدو ته د تلو نيت وکړ ـ سهار وختي به مې چې روڼا په لانه وه لګيدلې ـ حرکت وکړ ـ پخپلو پښو به د ماښام په خړه په کور ورننوتم ـ هغه وخت رښتيا چې په ټول ملک کې ارامه ارامي وه هيڅا سره په

هیڅ ځای د شپې او ورځې د ګرځیدو څه خطره نه وه. بې امنیتي او ددې سره نورې ورته خبرې هډو وې نه.
خو له کله نه چې پردۍ ایډیالوجۍ ملک ته راننوتې. تاسو ولیدل چې له هغه وخت تر نن پورې په دې غریب هیواد څومره ناخوالي تیرې شوې او لاروانې دي.

دویم څپرکی

هاغه د خپل عادت له مخې غاړه تازه کړه . په زړه کې یې
څه ور وګرزیدل . پخپل ځای ودرید . مخ یې راستون کړ وې
ویل . انډیواله سبا ته خو بې له هغې پنجشنبه ده . دواړه به
زموږ کلي ته ځوؤ . زه پوهـ شوم چې دی د خپلو بچیانو لیدو
ته سبا نیت کړی دی . ما وې ته ولې زما له خاطره په ځان
ظلم کوې . بچیان به دې درته سترګې په لار وي . خو ته هره
اونۍ زما لپاره پاتې کېږې . سبا ته به برابر چې رخصت
شوئ . کور ته به لاړ شئ . هغه بیا غاړه تازه کړه . وې ویل .
هو ځم به خو تابه هم له ځان سره بیا یم . اخر مې ورسره د
هغه کره د تلوسر وخوځاو . سبا ته چې څنګه ښوونځي
رخصت شو . د نږدې کلیو ښوونکي د خپلو کورونو په لور
وخوځیدل . د بیهسودو استاد هم پدغه ورځ نیت کړی ؤ چې
بیهسودو ته لاړ شي . د ماسپښن ډوډۍ په سر هغه ډیر
وارخطا ؤ . همدا یې ویلې . هله زر کوئ چې بیشانه ډیر مزل
مو مخې ته پروت دی . د ماسپښین دوه بجې کیدې چې د
چپې درې د علاقداري نه پخپلو پښو وخوځیدو . د خرپ

مزل مو پیل کړو ـ په خبرو خبرو مو لاره وهله ـ د ګرندي مزل او تودې هوا له لاسه مو په تندي خولې روانې وې ـ ځای پر ځای به د تندې له لاسه د سیند یخې اوبه په لپو لپو څښلې ـ له څو کلیو چې واوښتو ـ د ارام صیب کلی مخې ته راغی ـ د دوه لارو په سر ودریدو ـ یوه لار د هغه کلي ته تللې وه او بله لار چې باچهي سرک ؤ ـ بیهسودو استاد پرې د تلو هڅه درلوده ـ هر څومره چې ده ورته ست وکړ هاغه به په وار خطا یئ بس همدا ویل ـ خیر یوسې ـ اجازه راکړه چې راباندې ناوخته نشي ـ

ما وې اندېواله څه په مخه دې ښه شه ـ ځان د موټرو ځای ته ورسوه ـ په روانیدوکې یې وویل ـ هو چې موټر ته ځان ورسوم ـ هغه له موږه بیل شو او سم په چټکو ګامونو یې لار وهله ـ موږ هم د ارام صیب کلي ته د کڅ په لاره روان شو ـ هغه راته د سین دواړو غاړو ته لوی او واړه کلي راښودل ـ په لاره مې هرې خوا ته پدې کتل چې هره دره ، شیله او باندې په غرونو کې ښکاریدې ـ دومره په زړه پورې چې هیڅ سترګې مې ترې نه اوښتې ـ اخر هغه راته کړو ـ ته څنګه اوتر اوتر ګورې پښه نیولی روان یې ـ ما ې اندېواله دا هره تړه او هره ونه د لیدو ده ـ خیر دی سیل به هم کوو او لاره به هم وهو ـ هغه وویل رښتیا چې زموږ ددې درو او سردرو

ښکلاګانې له کشمیره کمې نه دي. بلې جمعې ته دې مورچل او دیګل درې ته بیایم. د ښاریګل په دره به هم راتاؤ شو. یو ځل چې هغه ښکلاګانې هم اوګورې بیا به دې لاباور وشي. په ګپ شپ او خبروکې د هاغه کلي ته ورسیدو. کتل مې چې کلی د د سیندپه غاړه د شنه کښ مخې ته پروت ؤ.

موږ د کلي دوستل تر ځنګه په اوږده کوڅه د هغه کور ته ورتاؤ شو. کور یې د کلي منځ کې ؤ. حجرې ته ورننوتو. په حجره کې کټونه پراته وو. یوه کټ ته کښیناستم. هغه راته دوه بالښتونه کیښودل. وې ویل زه یو ځل دننه ورځم بیرته راځم. ما وې سمه ده. ورځه د حجرې کړکۍ بیرته پرته وه. ما چې له کړکۍ نه بهر ته وکاته. کلي ته نزدې یوه بزګر د پټي کنۍ وهله. وړاندې په شنو پټو کې ښځو وابښه کول. د کټ له بازو نه مې خپل سر ټیټ کړ په کړکۍ کې مې د غره د سر سپینې واؤرې تر سترګو شوې. تور ځنګل او د نښترو جګې ونې ښکاریدې. زه لا د هغې په تماشا وم چې غاړه تازه شوه. پتنوس پلاس ارام صیب راننوت. پتنوس یې کیښود. وې ویل انډیواله قید نشئ دا زموږ کور د کلي په منځ کې دی. د سړې پکې ساه خپه کیږي. له چایو نه وروسته به په چکر اوځو.

مـا وېِ تـه خـو دا خبـره کـړې -ولـې د پـیـچ دري،د هـر کلـي موقعیت دا طبیعي ښکلاګانې دومره پـه زړه پـورې دي چې هیڅ حد نـه لـري.زمـا خـو دا ستاسې کلـی او پـه تېـره بیـا د تولې دري کلی ډیر خوښیږي.هاغه راته د چاې پیاله په میز کیښوده.په دې کې یو جګ ، چارشانه مونجې ږیره سور او سپین سرې رانئوت.لومړی یې سلام واچاوه.ارام صیب لـه ځایه سپک پورته شو زه هم جګ شوم هغه وویل دا مې پلار دی.هاغه راترغاړې وت سترې مشي يې راسره په ورين تندي وکړه.زه يې ورته ورپيژندلم.له روغبړ نه يې وروسته په کټ کې بالښت ته تکيه ووهله.د چاې پياله يې پورته کړه.لاګوټ يې ترې نه ؤ کړی وې ويل تاسو دواړه يو ځاې اوسيږئ ؟ هاغه ورته وويل هو پلاره موږ خو تنه ښوونکي په يوه کوټه کې اوسيږو.خو ما چې تاته کله کله يادوؤ.هغه دا دی.پلار يې وويل ډير ښه ماته يې مخ راواړو.وې ويل ستاسې کور و کلی ؟ ما يې زر په ځواب کې وويل . کاکاجانه زه هم ددې کونړ يم.ارام صيب زما نه خبره ونيوه وې ويل.پلار جانه ما خو درته د دوي ځاى درښودلی ؤ.د هاغه فکر شو.په جګ اواز يې وويل هو ،هو تا راته ويلي وو.فکر مې شو.رایاد شو.رښتيا معلم صيب ستاسې پلو خو د خلکو مځکې زياتې دي.مګر زموږ په پيچ کې هر

سړی څو ګیډۍ پټي ته ناست دي . دلته بل کار و کسب نشته . یوازې داکرکیله او مالداري ده . د خلکو ژوند خراب دی . د چاې پیاله یې وڅښله . بیا یې جیب ته لاس تیر کړ . د نسوارو دبلی یې راویوست . ټونګه نسوار یې واچول . یوه شیبه چوپ کښیناست . بیا یې هغه ته داسې ویل . بچی زه د بهادر خان دوي کلي ته ځمه . ځواب یې رالیږلی دی . د چا سره یې د خپلوۍ خبره ده . دا میلمه درنه خفه نشي . هغه وویل موږ هم چکر ته ځو . هغه له حجرې نه ووت او لاړ . مونږ دواړه هم په چکر ووتو . په وستل وربرابر شو .
هوا ګرمه وه هر چا ځان د ونو سیورو ته رساوه . وستل ته چې ورننزدې شو . د توتانو ونو لاندې د وستل په تیګو او دالانه کې ډیری خلک پنډ وو . لاوستل ته رسیدلي نه وو . چې په وستل کې ناست خلک پخپلو ځایونو ودریدل . ټولو د سیند پورې سرک ته کتل . زما ملګری راته کړو . خیر کړي پورې د پله په سر موټر ودریدو . څۀ چل به شوی وي . زموږ د کلي ډیری کسان بهر ښارونو کې دي . کتل مې چې هغه هم لږ وار خطا غوندې شو . وړاندې په پټیو کې هم ځینو کسانو منډې وهلې د کلي نه لوی وړو ښځو منډې جوړې کړې وې . هر چا تر موټره ځان رسولو . موږ دواړه د وستل تر څنګه ودریدو . له سینده پورې د پله په سر مو

موټر ځاره . د کلي ډيري کسان له موټره راتاؤ شوي وو . پدې کې يو تن دهقان پداسې حال کې چې د قلبې غوايان يې په مخکې وو جغ او چوکه ورسره وه . په خولو کې يې جامې لمدې ښکاريدې . ويې ويل . الله دې خير کړي له موټر نه کليوال بيا تاؤ شوي دي . څوک مړه نه وي .
بس هر چا سره همداسې ورته پوښتنې په زړه کې پيدا وې . لږه شيبه وروسته څه کسان ، ښځې او ماشومان له پله نه راپورې وتل . ټول ورته حيران پاتې وو . چې دا څۀ پېښه ده . کله چې هغوي کلي ته ښۀ رانزدې شول . په وستل کې دوه تنو غبرګ وويل دا خو د سامدل زوی دی . مورې حيران شو چې د سامدل زوی ولې ؟ څنګه چې مورې ته رانزدې شو او د کلي په کوڅه ورسم شو . عسکري دريشې يې اغوستې وه . په اوږه يې د ,, V ،، علامه وه . زما څنګ ته ارام صيب ولاړ وو . غاړه يې تازه کړه . وې ويل . مورې حيران شو چې څه چل وشو . دا د سپيره زوی خورد ظابط شوی دی . ټول کلی ئې وخوځاوه . د وستل خلک پخپلو ځايونو کښيناستل . يوه تن وويل ته يې څۀ کوې . تنخوا خورې . مورې ته خو ، خورد ظابطي غټه خبره ده . يوه بل تن چې ځوان ؤ په جګ اواز يې وويل . اوس خو د پيچ په هر کلي کې لوی لوی افسران شته . ما مورين او معلمان شته دی . اوس خو هغه پخوانی وخت

نه دی ـ د ونې ډډ ته په یوه پلنه تیګه یو د پاخه عمر سړی ناست وو ـ د چیلم په سری یې تیلی وواهه ـ په خوټ خوټ یې چیلم راښکه ـ لوګی یې په خوله او پوزه راووت ـ سترګې یې هم غرکې غرکې سرې شوې ـ وې ویل وروره دا ناست کسان چې ګوري دا ټول بې کاره بې کسبه او بې کماله دي ـ کرۍ ورځ پدې وستل کې ناست وي ـ بس خالي ټوکې او دوړې وايي ـ چیلمونه څکوي او د وستل دا تیګې یې په نسوارو ولړلې ـ

دا زموږ روزګار دی ـ ده یې خبره ونیوه ـ ویې ویل ته ښه وایې مګر د خلکو بې کاري ، بې سوادي او داسې نورې ددې ملک وروسته والی ، ددې شاهي نظام ګناه او ملامتیا ده ـ مطلقه باچهي ده ـ د ژوند په ټولو چارو کې ټپه تیاره ده ـ یوازې د واکمن رژیم مزې دي ـ نور خو د ګرد ملت ستړه ووته ـ لازم دي چې ټول خلک سره په یو اتفاق لاسونه سره ورکړي ـ زاړه او فاسد رژیم په ضد مبارزه وکړي ـ دده خبرې د وستل خلکو ته نوې وې ـ په زیاتو ښې ولګیدې ـ یوه تن وویل معلم صیب ستا خبرې ډیرې ښې دي ـ خو کاشکې چې ټول خلک پوهـ شي ـ هغه ته مې کړو ما وې راځه چې سیند غاړې ته لاړ شو ـ له خلکو نه یې اجازت وغوښت د شنو پټیو منځ کې سیند غاړې ته وخوځیدو ـ

سیند په مستۍ او شور سره روان وو ـ موږ په شنه جولګه سیوري ته کښیناستو ـ د سیند له اوبو یخه ځپه راپورته کیده ـ د ونې سیوري هم یخ او درونډ وو ـ لومړی مو په اوبو کې مخ او لاس پرینمځل ـ بیا مو په هغه شته جولګه څادرې وغوړولې او کښیناستو ـ ما له هغه نه د پیچ د خلکو او د نویو سیاسي ایډیالوجیو د راتګ په هکله ترې اوپوښتلې ـ هغه داسې وویل : دلته په پیچ دره کې ټول عوام خلک په دین او مذهب ولاړ دي ـ یوازې د ګوتو په شمیر متعلمین ، مامورین او افسران د نویو سیاسي ډلو ټپلو سره سر خوځوي هغه هم دلته یوازې د خلق دموکراتیک ګوند لارویان شته دي دویم د اخوانیانو ډله هم پوره فعاله ده ـ د ننګلام مولوي حسین شعوري د اخوانیانو په روزنه او تربیې کې پوره فعالیت کوي او هغه د جمعې په ورځ په منبر باندې د حکومت او خلقیانو په ضد وعظ کوي ـ د پیچ ټول خلک یې د خپل تاثیر لاندې راوستي دي ـ او غواړي چې په ننګلام کې یوه دیني مدرسه جوړه کړي ـ د لویې مدرسې د ودانۍ دیوالونه یې رسولي دي ـ ما وې هو ستا خبره ټیک ده ـ ما یې له نزدې نه خبرې اوریدلي دي ـ لوی عالم دی ـ د بل هر چا نه یې خبره ښه تاثیر کولی شي ـ هغه هم د تائید سر وخوځاوه ـ ویې ویل انډیواله په ټول کونړ کې په دې دره

مذهبي زور ډير دی ـ ما وې دا راته ووايه چې په دې ستاسو کلي کې افسران او ښوونکيوشمير به څو وي ؟ هغه د خپلې غاړې تازه کولو سره سم وويل په دې کلي کې دوه لومړی بريد منان ، څلور پينځه واړه طاظان ، دوه تنه ښوونکي دي ـ د دولسم ټولګي متعلمين پکې ډير دي ـ دغسې په هر کلي کې تعليم والاکسان شته دی ـ پلار مې کله کله وايی ـ پخوا وختونو کې به چې چا کوم ليک چاته ليږلو ـ ماښوګي ته به ولاړ ـ په کوم مامور به ئې خط وليکلو ـ په دې کليو کې ميرزا نه پيدا کيده ـ يوازې به د کلي په جومات کې ملا امام د کلي ماشومانو ته د قرآن شريف او خلاصې سبق ويلو ـ په ټول پيچ کې يوازې د ليچه لام ابتدائي ښوونځي او بيا د ماښوګي او ننګلام ښوونځي جوړ شو ـ تر شپږم ټولګي پورې زده کړه کيده ـ يو نيم هلک به تصادفي په ډيرو واسطو سره په کوم ملکي يا عسکري ليسه کې شامل شو ـ اوس خو ورځ په ورځ معارف ترقي کړې ـ انجونې او هلکان په هر ځای کې په زده کړه بوخت دي ـ او بله دا چې اوس خلک د زده کړې او تعليم سره زياته علاقه لري ـ ما يې ټوله ومنله خو د يوه نکل په رايادېدو سره خندا راغله ـ هغه په شک کې شو ـ وې ويل ـ څنګ دې وخندل ؟ ماته د پيچ د خلکو پخوانی نکل رایاد شو ـ

ما وي خپه نشي اشنا د پيچ د خلکو يو نکل مې اوريدلى دى . پخوا بيستو چار(۲۴) کې او که له هغې نه هم وړاندې ستا يې په لښکر مخ ښکته وتلي وو . تروته پورې چې رسيدلي وو . په چور او تالان يې لاس پورې کړى ؤ . هر څۀ به چې لاس ته ورغلل پيچ ته ئې رارسول . يوه تن چې په مټ ښه غښتلى ؤ . بياسته يې تر ملا وه . په يو کور وننوتى ؤ . له يوه وړوکي کندو نه يې بياسته چاپير کړې وه . فکر يې دا ؤ ګني چې د وړو ډک دي چې تر کوره يې ورسوم . دروند کندو يې پشا کړى ؤ . خدازده چې په څومره تکليف به يې رسولى وي . خو چې کله کور ته رسيدلى ؤ . ستړى ستومانه ؤ . کټ ته يې تکيه وهلې وه . ميرمن يې ترې پوښتنه کړې وه . سړيه څۀ دې راوړي دي ؟ هغه چې ډېر ساؤ تيګاؤ ، ويلي ؤ . ښځې غږ مکړه وژلى يې يم . وړه دي جو کتلي مې نۀ دي چې د جوارو دي او که د غنمو . ته خو يې اوګوره . ښځې يې لګن راخيستى چې وړوه د کندو له مورى نه راتوي کړي . بسم اله يې ويلې وه . د کند مورى يې چې را ايله کړې وه . ايرې ترې راتوې شوې وې .

په دې خبره هغه په کټ ، کټ وخندل . د خندا په حالت کې يې وويل . دا زموږ پيجوال هم ډېر کم عقل دي . بيا مې ورته وويل انهٔ يواله يوه بله مې خولې ته راغله . د شوړيک

مغدود (ساپي) چې کوم شعر په ساپو پورې ويلې دی ـ تابه اوريدلی وي ـ هغه وويل ـ نـــه هغه ښنګه ؟ هغه خو داسې چې ـ پخوا د پيچ خلکو سپوږمی ته دام ايښی ؤ ـ ټولو دا ويلې چې د خدای پاک لور ده په دام کې يې نيسو ـ مالګه يې کرلې وه ـ چې ګنې راشنه به شي او تر عمره به يې د اخيستلو نه بې غمه شو ـ همدغسې نورې ورپسې خلک وائي ـ

هغه راته شين د خندا اوښتی ؤ ـ ويلې راځه چې ځو بس دی ـ د کور په نيت له ځايه پاڅيدو ـ لمر په غرغره ؤ ـ د کڅ په نری باره په ورو ګامونو روان شو ـ ما چې د پيچ د ساپو ميمله پالنه په پښتني کولتور ولاړه ، د اتفاق او يو والي ځواکمنتياله پخوا نه ليدلې وه ـ هغه ته مې وويل ـ ما چې د افغانستان د خلکو بيلې ، بيلې پرګنې د خپلې دندې د اجراء په لړ کې ليدلې کتلې دي ـ يو تر بله خو را توپير لري ـ په ځانګړي ډول پښتانه چې د قبيلوي سيستم په ځاړه (زاړه) جال کې داسې نښتي دي ـ چې د ژوندانه د نويو ترقي پسندو او د بشري هخو او پرمختګ نه ګوښي بې خبره پاتې دي ـ يوازې د علم و معارف لاره ددې خلکو لپاره د کاميابۍ وسيله کيدی شي او بس ـ په خبرو ، خبرو کې د هغوي ترکوره ورسيدو ـ

له څۀ مودي وروسته له پیچ نه راووتم . په یو سفر بهر ملک ته لاړم . له ډیرې مودې تیرولو نه وروسته مې خپل وطن ته د راتلو نیت وکړ . په سفر کې مې له ځان سره فیصله وکړه چې په ایران به ورتاویږم او د هغې ملک ځینې ښارونه به له نزدې نه د موټر په سورلۍ کې اوګورم . هماغه ؤ چې دا بادان په هوائي ډګر کې ښکته شوم . د سرطان د میاشتې لومړۍ اونۍ وه . هوا ډیره توده وه . له هوائي ډګره چې راووتم نیمه شپه وه . یوه رستورانت ته لاړم . هلته مې ارام وکړ . سبایي وختي مې د اصفهان په ګاډي کې ټکټ واخیست . لالمر نه ؤ راختلی چې سرویس روان شو . په لاره مخې ته ځینې وړوکي ښارونه او کلي راتلل . غرونه او ځنګلونه هم لیدل کیده . ماښام خړه لګیده چې د اصفهان ښکلي ښار ته ورسیدو . له نورو مساپرو سره زۀ هم له ګاډي نه ښکته شوم . بکس مې تر څنګ او یو پنج صدو سي ټایپ مې پلاس کې ونیو. روان شوم . یو ځای ته ورغلم چې کتل مې لاندې سیند بهیده . او د سیند پغاړه په یوه رستورانت کې ډیرۍ خلک ناست وو . زۀ هم ور وګرځیدم . په یوه څوکۍ میز ته کښیناستم . رستورانت د ښځو او نرو ډک ؤ . شاو خوا د ونو ځنګل او په یو اړخ کې د اوبو فواره او رنګ په رنګ ګلونه وو . ډیره په زړه پورې منظره وه . دومره مې

خوښه شوه چې ان تر سهاره ورته ناست ووم . سباي وختي وروسته له چاې نه مې د تهران د موټرو تم ځای ومونډ . یوه ښکلی نوی سرویس کې مې ځای ونیو . په څو دقیقو کې ګاډی ډک شو . او د تهران په لور یې حرکت وکړ . ډیرې اوږدې لارې دي . خو ماته هر څۀ نوي وو . رښتیا هم چې څومره ایران ښکلی دی . هغومره یې هر ښار، کلی او کروندنې ښکلې دي . تهران ته نیمه شپه راورسیدو . د تهران هوا هم ګرمه وه . په یوه مساپرخانه کې مې شپه تیره کړه . له سبایي تشناب کولو نه وروسته بازار ته ووتلم یوه هوټل کې مې سباناری وکړو . د مشهد د موټرو هډې پوښتنه مې وکړه . له هوټله لوټکې لیری ؤ . په ټکسي کې تر هغه ځای لاړم . لمر وړانګې خپرې کړې وې چې د مشهد په ګاډي کې کښیناستم . په تهران کې د یوه غره په سر کوم زیارت دی او هلته یوه چینه هم ده . موټر ورته ودرید . هر چا په هغه چینه کې په لپو ، لپو اوبه وڅښلې . ما هم دوه درې لپې اوبه وڅښلې . لپه نیمه مې مخ ته هم وارتله . د هغې چینې د اوبو خوند او یخوالی مې بیا په نوم چینه کې لا نه وی لیدلی . له هغه ځای نه موټر حرکت پیل کړو . په ښارونو او غرونو راتیریده تر څو چې دما زنده ران په ځنګل او کروندو موټر ورګډ شو . ډیرې وطنې مې لیدلي دي . خو د

ما زنده دان دښتې او د شولو پراخې کروندې مې اوس هم له یاده نه اوځي له تهرانه تر مشهده زښته اوږده لاره ده . د مازنده دان په کروندو کې موټر ټوله شپه ځغلیده . یوه ورځ او یوه شپه یې لار ووهله . د سهار په لمر راختو سره مشهد ته ورسیدو . په مشهد کې مې د زیارت لیدو نه وروسته د افغانستان او ایران سرحدي ښار ته یوه بس موټر کې لاړم . په سرحد کې څنګه چې د ایران سرحدي پولیسو له تلاشي نه تیر شوم . افغاني پولیسو رانه پاسپورټ واخیست . او زه بیا د اسلام کلا نه هرات ښار ته لاړم . په دغه وخت کې پخواني داود خان رژیم نسکور شوی ؤ . په ځای یې خلقي دولت منځ ته راغلی ؤ . هره خوا سره بیرغونه رپیدل . د نوي رژیم نوي ډمامې غږیدلې . په یوه هوټل کې مې شپه تیره کړه . سبایي وختي د کابل په سي صدو دوکې کښیناستم . غرمه مو کندهار ته ورسوله . په کندهار کې هم ټول ښار په سرو بیرغونو ډک ؤ . د قندهار د ګرمۍ څپو ووهلو . له ښاره تیر شو . د زابل پلو سړک باندې موټر په بیړه روان ؤ . مازدیګر لوړ کابل ته ورسیدو . کابل هغه پخوانی کابل نهٔ ؤ . د ښار په ځینو چهار راهیو کې ، ټانکونه ولاړ ؤ . د کابل رنګ سور اوښتی ؤ .

په ټکسي موټر کې لوړ مازديګر ؤ چې کور ته ورسيدم . د کور غړي مې په ورتلو ډېر خوشاله شول . نژدې خپلوان او دوستان په لومړيو ورځو کې زما ستړي مشي ته په مينه راغلل . ټول خو په دې خوښ ښکاريدل چې په هيواد کې نوی رژيم راغلی ؤ . هر چا به د انقلاب خبرې کولې . کودتا چا نه يادوله . بس همدا د ثور اومې د الوتکو د بمبارۍ او د اسلم وطن جار د ټانک ، خانه خلق (د خلکو کور) خبرې کيدلې . د خلق دموکراتيک ګوند غړي د خوشالۍ نه په جامو کې نه ځائيدل . هر يو چې به مې ليده داسې ښکاريه . چې ته وا د ګرد ملک اختيار دده سره دی . د سرو بيرغونو سره د انقلابي حالت سره بې سترګې سرې شوې وې . له ځينو سره بيخي خبرې نه کېدې . سياسي واک هم عجيبه شی دی . ټولنيزو ، بنيادي بدلونونو او اوښتونو سره بنيادم بدليږي . کرکټرونه اوړي راوړي .

ددغه وخت په دسنيو ، راډيو او تلويزيون کې د حکومت له خوا د وطن او خلکو لپاره ښې خبرې کيدې . ډيری خلک په تمه وو ګڼې چې نوي رژيم به ورته يو څه ورکوي . نو ځکه خو د ښارونو خلک خوښ ښکاريدل . هره ورځ به ميټنګونه او مارشونه کيدل . تر اوه اته مياشتو پورې د دولت ماشين ښه چليده . ددې لپاره چې د هغه وخت حالاتو ته ګوته ونيول

شي .د داستان اصلي پیښو او عوامل ، ځای او وخت د سترګو لیدلی حال راته کرکټرونه څنګه راپیدا شول ؟
د رژیم د سرو سترګو نه اولس سخت ډاریده . هر څوک هرې خوا ته ، تیت و پرک شول . هر چا او هر ګوند د رژیم په ضد راواخیسته . له بل پلوه سور لاس هم را اوږد شو . او ورسره جوخت د خلکو حساسیت راوپارید .له همدغه شیبو نه داستان پیلیږي .

دريم څپرکی

زۀ چې کوټې ته ورننوتم ـ هغوي چوپ شول ـ ارام صيب وروسته له ډيرې مودې نه پما ستر ګې ولګيدې ـ له ځايه سپک راپاڅيد ـ په داسې حال کې چې رنګ يې زيړ اوښتی ؤ ـ د جګړنی دريشي يې اغوستې وه ـ راغاړې وت ـ ښه شيبه مو يو بل په غيږ کې ونيول ـ ورپسې هغو درې نورو چې يو تن پکې له کلي نه راغلی زلمی ښکاريده ـ دوه تنه نور هم ناست افسران وو ـ هغوي زه پيژندلم ـ هر يوه راسره ښه د زړه په مينه روغبړ او احوال پرستي وکړه ـ ما هغه ځوان ته ور وکتل ـ ارام صيب وويل دا زما خپلوان دي ـ له کلي نه پرون راغلي دي ـ په زړه کې مې تير شول ـ (ښه شوه دې ځوان به راته د پيچ او کونړ نه ډير څۀ راوړي وي) بيا مې هغه ته پام وکړ ـ هغه پخواني ارام نه وو ـ د غاړې تازه کولو عادت يې لا نه و پريښی ـ مګر هغه رنګ او دړه يې نه وه ـ شونډې يې وچې ، ډنګر بدن ، بيخي خپه ستومانه ، په څوکۍ ناست ؤ ـ ما وې (دا خو هغه سړی نه دی پاتې شوی، نه پوهيږم چې څه پرې راغلي دي) هغه يو تن افسر وويل ته

دې هغه نیمګړې خبره سرته اورسوه ـ ماته یې راوکاته ـ وې
ویل ستا په اجازه ده یوه خبره رانیولې وه ـ نیمګړې پاتې
شوه ـ وروسته به نور ګړیږو ـ ما ویل ولې نه ـ زۀ به یې هم
واورم ـ هغه وویل خبره مې د خپلې ولسوالۍ راخیستې وه ـ
زموږ سره یو ځای پخوا معلم ؤ ـ ډیر ښه سړی ؤ هر چا سره
یې ډیره ښه ګذاره کوله ـ هغه به خپله ویل ـ موږ د فراجغان
په ولسوالۍ کې میسګران یو ـ خو کله چې انقلاب وشو
هغه بیا میسګر پاتې نشو ـ زموږ په ځای کې ولسوال شو
داسې کارونه یې وکړل چې ټول خلک یې غره ته وخیژول ـ
دده په خبره هغه بل افسر هم خپل سر خوځاوه ـ زړه یې د
دغسې خبرو ډک ؤ ـ خو دده خبرو ته یې غوږ ایښی ؤ ـ او په
دې تلوسه کې ؤ چې کله به د خبرو وار ورځي ـ ده ویلې ښه ،
هغه پخپلو خبرو کې لږ څه جدي شو ـ وې ویل ـ غره ته یې په
دې وخیژول چې زموږ په ولسوالۍ کې خان او فیوډال له
کومه وه ـ یو تن حیدر خان نومیده د کلیو د نورو بزګرانو نه
یې کم سل منه غله دانه زیاته کیده ـ یو درونند او ښه
مهربانه سپین ږیری ؤ ـ په ټولو کلیو کې هر چا ته ګران ؤ ـ
هغه یې راونیو کور یې ورته تلاشي کړ ـ ولسوالۍ کې یې
څو ورځې بندي کړ ـ بس وچ په وچه یې ورته ویلې چې ته
فیوډال یې ـ موږ فیوډالان نه پریږدو اخر یې لاس تړلی مرکز

ته ولیږه چې تر اوسه یې مړی ژوندی ورک دی . د هاغه د نیولو او بندي کولو سره سم د کلي خلکو کډې پورته کړې ، د مودو ، مودو د کلیو امامان یې وتښتول . ارام صیب غلی او چپ ناست ؤ . هغه بل افسر د خبرو وار ونیو وې ویل دغه خو عادي کار دي . زموږ په ځای کې د ولایت واکمنو ځو تنه لومړي ووژل . بیا یې سیند ته وغورزول . ځینې کسانو نه یې چې مځکه څه نا څه زیاته وه . د مځکو د اصلاحاتو په تړس کې ترې په زور واخیسته . هغه کډه وکړه . د هغه د کډې سره ډیرې کډې وخوځیدې . کسم دی چې له موږه خرابه ده . دا یې وویل یوه شیبه غلی ؤ . بیا یې ناڅاپه وویل . زموږ په ولسوالۍ کې هم ناوړه کارونه وشول . او دا ټول پخپله همدغه د حکومت واکمنو کسانو کول . د ننګلام کلی یې چې وسیزه مرګ او ژوبله پیل شوه . خلک مجبور شول چې غرونو ته پورته شول او د جهاد چیغه یې پورته کړه . خو کله چې روسان راغلل د ټولو کلیو نه کډې پاڅیدې . پاکستان ته واوښتې . د روسیانو ټانکونه تر کنډۍ ورسیدل . د ټول پیچ خلک له پاکستان نه د وسلې سره راتلل او په روسانو یې حملې کولې ځو ځلې د پیچ په سړک خوني جنګونه شوي دي . د دولت او روسانو کتارونه ووهل شول . دا یو ځل نه ؤ . بلکې ځو ځلې دغسې خونړي جنګونه وشول . کوم وخت چې

ځينې کلي لـه دولتـي ولکې نـه ازاديـدل او هلتـه بـه د کـوم خلقي د کـورنۍ غـړي پـاتې کيـدل .مجاهدو سمدستي لـه منځـه وړل .کـه بـه د خلقيـانو سـره پـه لاره تللـی ؤ هـم تـرې ژوندي نشو پاتې کيدای .د مجاهدينو امريتونه جوړ شول .لـه کليـو نـه هيڅـوک د حکومـت پـه لـور نشـوای راتـلای . مجاهدينو هم داسې نادودي وکړې .چې د ټولـو پښتنو او مسلمانانو نوم يې بد کړو .ما يې پـه خبرو کې ورودانګـل . مـا وې انډيوالـه تـه ودره .چې دا لـه کلي راغلی زلمی څۀ ووائي ؟

هغوي راته وويـل .هو سمه ده .موږ بـه هـم دده خبرې واورو . هاغه لومړی ارام صيب ته وکتل .هغه پوهـ شو چې دې له ما اجازه غـواړي .ورتـه ويـې ويـل .دوي تـه څـه چې دې ليـدلي ووايه هغه پخپله څوکۍ ځان خبرو تـه برابر کـړ .ويـې ويـل صيب زه به هر څه چې مې مخکې تيـر شـوي دي ووايـم .مـا پخوا غوښتل چې کابل ته راشم د کـانکور ازموينـه ورکـړم . خو هلتـه شرايط ګډ وډ شـو .د راوتلو چاره مې نـه کيـده . همداسې تر اوسه پورې پاتې شوم .کله چې دا نوی حکومـت جوړ شو .زمـوږ د ټولـو کليـو ، خلکـو يـې ملاتـړ کـاوه .بـاور وکه چې په هـر کلي او بانډه کې سره بيرغونـه رپيدلـه .لـږه موده نه وه تيره شوې چې يـو بـل شـان حالـت منـځ تـه راغـی .

هغه خبرې چې له دې حکومت نه مخکې خلقیانو کولې بل ډول شوې ـ ګوندیانو او سازمانیانو د اب و حیا خلک بې حیا کړل ـ نیول رانیول ، بندیانول پیل شول ـ د کلیو د مشرانو او عالمانو سپکاوی کیده ـ دې ځینو خلقیانو خلک پاڅول ـ که د کوم خلقي ښځه یا د کور ماشومان په کلي کې پاتې شوي وو ـ په هغوي د راوتلو بندیز لګیدلی ؤ ـ ضمانتونه ترې اخیستل شوی وو ـ چې په دغه ټس کې د ارام لالاوارِه هم وو ـ

ددې خبرې په اوریدو سره هغه موږ ته مخ راواړو ـ پداسې حال کې چې شونډې یې وچې وې ـ رنګ یې لکه د زعفران زیړ اوښتي ؤ ـ ویې ویل په هیڅا داسې ندي شوي لکه پما چې وشول ـ دا خبره یې په ستوني کې ونښته ـ غاړه یې تازه کړه ـ شونډې یې وریږدې ـ زه پوهـ شوم چې کومه پیښه شوې ده ـ ما ورته دستي وویل ـ ولې ؟ څه پیښه شوې ده ؟ یو بل ته مې وکاته ـ ټول غلي او چپ پاتې شول ـ د پیښې نه هغه دوې تنه افسران خبر شوي وو ـ یوازې زه ترې نه وم خبر ـ بیا مې اوپوښتل ـ څه چل شوی ماته کیسه وکړئ ـ هغوي بیا هم څه ونه ویل ـ زه لاپسې جدي او توند شوم ـ ولې نه وایاست ؟ څه پیښ شوي دي ـ ؟

په غلي او تیټ اواز ، یوه دومره وویل - څه چې شوي د ویلو نه دي - اومې لیدل چې د ارام له له سترګو اوښکې روانې وې - زه بې صبره شوم - ولې راته نه وایې - زه باید خبر شم - اخر څه شوي دي ؟
هغه یوه افسر ساعت ته وکتل وې ویل مورږ دواړه درنه اجازت غواړو - ارام صیب ته رابنکاره شوي وو - اوس ځو - چې کارونه مو په مخکې پراته دي - هغوي لاړل - مورږ درې واړه پاتې شو - پدې وخت کې یوه عسکر چاې راوړو - له چاې نه مو لاګوټ نه ؤ کړی - بیا مې هغه ته مخ واړو - ورته اومې ویل - زما خو له تا سره وروري ده - له ما یې څنګه پټوې - اخر څه پیښ شوي دي؟ هغه د خپل عادت له مخې غاړه تازه کړه - وې ویل - مورږ او تاسو چې پدې ګوند کې دا دومره هلې ځلې کولې - ددې لپاره ګني چې که کوم بنیادي تغیر پدې ټولنه کې رامنځ ته شي - او ددې غریب ملک او خلکو لپاره په ټینګ صداقت سره خدمت وشي - خپل کور و کلی ، بچې مو پریښې وو - ددې دولت او ګوند لپاره ، چې د ملګرو د انتقاد لاندې رانشو - خو خلقیانو داسې کارونه وکړل چې خپل خلک یې راته دښمنان کړل - دوي خو اوس خپلې مزې کوي - زما غوندې کسانو پکې هر څه له لاسه ورکړل - اوس نو زما په دې ژوند څۀ ؟ اوس که راته دا

ټوله دنیا سره زر شي څه یې کوم .ددې خبرې سره یې ستوني راډک شو نورې خبرې یې په ستوني کې پاتې شوې . په هغه مې نور کار ونه لاړه .د کلي نه راغلي ځوان ته مې وویل .ورارہ ته خو به خبر یې ؟ که راته ووایې ؟ هغه سترګې د ارام په لور وروارولې .هغه پداسې حال کې چې ژړل یې .په ژړغوني غږ یې وویل هلکه ټوله کیسه ورته وکړه .هغه کیسې ته ځان سازه وه .ما وې دی به دلته پریږدو ما او تا به هلته په چمن کې کښینو .ټوله تیره شوې کیسه به راته وکړې .هاغه ته مې وویل .ارام صیب ته دا چای وڅښه چې سړېږي زه او دا زلمی به هلته کښینو .چې ماته اصلي پیښه بیان کړي .هغه یوازې سر وخوځاوه .له خپګانه یې له ستوني نه اواز نه راخوت .زه د هغه خپګان وچ کلک کړی ووم .تلوسه مې وه مال چې اوس راته میلمه زر کیسه راواخلي .د هغه د کار له کوټې نه بهر په چمن کې له یوې ونې سیوري ته کښیناستو .نور په ما کې هم صبر ختم شوی ؤ .ما وې ښه وراره غوږ مې دی .هغه شا و خوا له سترګو را لاندې کړه .خپل څادر یې د کوناټي لاندې کړ .په خبرو یې داسې پیل وکړ .صیب ښه دې وکړل .چې دلته رابیل شو .د هغه په مخکې ددې خبرو کول راته ښه نه ښکاریدل او نه ما سره دا جرأت وه چې د هغه په مخکې مې

کیسه درته کړې واې ـ خبره داسې ده چې تاته به ددې پته نه وه چې دده میرمن هلته په کلي کې بنده پاتې شوې وه ـ کله چې د پیچ درې نه روسان او حکومت نظامي قوتونه د ولایت مرکز اسعد اباد ته راووتل ـ د پیچ درې ولو تنګي کې عمومي امریت جوړ شوی ؤ ـ همدا شان نور واړه ، واړه امریتونه په هر کلي او محله کې د ټوپکیانو د ښه تنظیم او د خلکو تر منځ کنټرول لپاره جوړ شول ـ هیچا ته دا اجازه نه وه چې بې له امریت د اجازې نه حتٰی له خپل کلي نه اوځي ـ او که چا به سرغړونه وکړه ـ هغه ته به کلکه سزا ورکول کیده ـ همدغه شان څو ځلې دده میرمن او بچیان یې له نیمایي لارې نه ګرځولي وو ـ څو کاله وروست یې چې د بیا راوتلو نیت کړی ؤ ـ د هغوي د تیرې پیښې په تړوله کیسه دده د میرمنې له خولې داسې پیل کیږي ـ

څلورم څپرکی

یوه ورځ د خپل کور په انګڼ کې د کټ لنګې ته لاس تر زنې فکر وړې ووم - (ډیره موده تیره شوه چې دا لعنتي جګړه روانه ده - د وړو د پلار هم کوم احوال نه راځي - مړ به یې که ژوندی به یې ؟ دلته نه مکتب شته نه د جوماتت سبق ، ملایان هم تبنتیدلي دي - بچي مې بې زده کړې پاتې شول - چې دا به کوم سر ته رسیږي ؟) په دې کې مې خوابنې راغله - د کټ په بازو راته کښیناسته وې ویل - لورې ولې ؟ څنګه لاس تر زنې فکر وړې یې ؟

ما وې بابۍ ، هسې دې ستا لمسیانو ته سوچ یوړم - خواران بې تعلیمه پاتې شول - د سبق وخت یې دی - خو حالاتو ترې هر څه واخیستل - هغې خپل پړونی په سره ساز کړ - وې ویل - د ظالمانو دې کور وران شي - چې تاسو ته د وتلو او کابل ته د تللو اجازه نه درکوي - وطن اور اخیستی دی - نه مې بچي راتلای شي او نه دوي ته د تلو امر ورکوي - لاس یې پاس ته ونیول - یا الله زما په زوی ورحمیږې - یا الله ته خو دا ماشومان یې ورسره یو ځای کړې - د بوډۍ په مخ

اوښکې راماتې شوې ما هم ورسره وژړل ـ د کور په دروازه کې خسر کاکا مې په بيړه او ساه نيولي راننوت ـ له وړاندې يې خپلې ميرمنې ته غږ کړ وې ويل ښځې هله زر کوه ـ پيسې راواخله ، خوابې او زه دواړه سپکې له کټه پاڅيدو ـ هغه زموږ خوا ته راغى وار خطا ښکاريده ـ خوابې ترې پوښتنه وکړه ـ خير خو دى څنګه بې واره ښکارې ؟ هغه لوړى ماته راوکاته بيا يې ښځې ته وويل نقيب تروږزي يې د خيوې له جګړې نه راوړو ـ دوه تنه ورسره د کلي ځوانان نور هم شهيدان شوي دي ـ خوابې په چالاکۍ سره کوټې ته ننوته ـ پيسې يې راوړې او هغه ته يې ورکړې ـ پيسې يې لوړې وشميرلې ـ خدا زده چې څو به وې خو هغه جيب ته کړې او دواړه په چالاکۍ سره له کوره ووتل ـ درې جنازې کلي ته راننوتې ـ ټول کلى ځکه په وير ګډ شو چې د کلي خلک يو تر بله خپلوان دي ـ د يوه شهيد کور زموږ د کور تر څنګه ؤ ـ د کوټې په زينه وړپورته شوم ـ غوږ مې کيښود ـ د ژړا او چيغو انګازې راتلې ـ د ښځو د ژړا په غږ کې ستاينې کيدې ـ زه هم د زينې په سر ژړا ونيوم بې له هغې مې زړه نرى ؤ ـ په هټکو ، هټکو مې وژړل ، زړۀ مې تش کړ بيا راکيوتم ـ دوه واړه زامن مې د کور په غولي کې په لوبو اخته وو ـ هغه نور دواړه چې لوټکي لوى ګاټې وو له کوره

بهر وو ـ ډیر ساعت پس خوابښې مې په دروازه کې راغله ـ ستر ګې یې لمدې وې ـ پوزه یې د زوړه کي (تیکري) په پیڅکه پاکه کړه ـ همدا یې ویلې ـ خدایه توبه مې دي ـ الله ستا رضا ده ـ زه مخې ته ورغلم ـ بابې ستړې مشې ـ ستر ګو ستر ګو ته مې ورته کتل ـ ما وې چې څه به وایي په ژړغونو ستر ګو یې راوکاته ـ وې ویل ـ لورې لاس پورته که ـ چې پاک خدای زما زوی روغ رمټ ولري ـ مورږ دواړو د دوعا لپه پورته کړه ـ امین مې ورسره ووایه ـ هغه کټ ته کښیناسته وې ویل ـ بچې خوله مې وچه ده ـ که یو ګوټ اوبه دې راکړې په منډه مې ورته اوبه ورکړې ـ غاړه یې تازه شوه په کرار مې ترې اوپوښتلې مورجاني ته خو راته ووایه څنګه پیښه شوې ده ؟ لورې د خیوي په جنګ کې درې واړه مړه شوي دي ـ ټول کلی په ویر اخته دی ـ په درې واړو شهیدانو ور وګرځیدو ـ په کلي کې د محشر ورځ ده ـ ویرونه ، ژړا ګانې دي ـ د پیچ د ډیرو کسانو پکې مړي او ژوندي ورک دي ـ د هر شهید میندو او خویندو یې ځانونه وژل ـ خاورې یې په سر بادولې ـ او اې رښتیا خواته مې یوه ښځه ناسته وه ـ هغه د فضل جان ښځه نه ده ؟ هو پیژنم یې ـ څه یې ویل ؟ هغه د یوې بلې ښځې سره لګیا وه ـ ویلې د لر کلي د شیراحمد خان یو زوی اومشر وراره یې هم ورک دي ـ

نه یې په مړو کې پیدا کړي او نه یې په ژوندو کې ـ سرې یې وریسې اچولي دي تر اوسه یې لادرک نه دی لګیدلی ـ او دا یې هم وویل ـ د پیچ په هر کلی کې مجاهدین یو یا دوه شهیدان شوي دي ـ هغې خپل دواړه لاسونه سره وموښل ـ څو توبې یې له خولې ویستې ـ بیا یې زنه وریپیده ـ پړینګ شي په ژړا شوه ـ د ژړا په حالت کې یې همدا ویلې ـ الله ته مې بچی سهي سلامت وساتې ـ ماته د هغې په دې خبره ژړا راغله ـ پاڅیدم ـ دننه کوټې ته شوم ـ ښه ډیر مې وژړل وړوکي زوی مې راپسې راغی ـ په ښنتې او تنکۍ خبرو یې وویل مول جاني ته ولې جالې ؟ زما سترګو ته یې کتل او همدا یې ویلې ـ مول جاني ولې جالې ؟
ما خپلې اوښکې پاکې کړې ـ هغه مې غیږ کې وینو منډو ته راووتم ـ مازدیګر مانځه ته خواښې پاڅیدلې وه ـ زه پخلنځي کې په پخلي بوخته شوم ـ په دغه ماښام چا ډوډۍ هم ونه خوړه ـ هر څوک له خپګان نه له مرۍ نه نیول شوی ؤ ـ خسر کاکا ماخستن تیر کور ته راغی ـ د ډوډۍ مې ورته وویل ـ هغه ډیر خپه ستومانه وو ـ وې ویل ـ ډوډۍ مې خوړلې ده ـ کټ ته یې بالښت ته تکیه ووهله ـ سوړ اسویلی یې له خولې ووت ـ وړوکي لمسي ته یې ورنارې کړې ـ هغه په منډه ورته راغی ـ غیږ کې یې کښیناست په سر یې ورته

لاس تیر کړ ـ حالت یې لږ څه ښه شو ـ ټول لمسیان پرې ګران وو خو دغه کشری هلک یې د زړه سر ؤ ـ د هغه سره یې ورو ورو خبرې کولې ـ چې ما ترې په کرار داسې پوښتنه وکړه ـ کاکا جانه مړي ښخ شول ؟ هغه لومړی خپل پټکی د کټ پښې ته واچاوه ـ پخپل تندي یې لاس تیر کړ ـ وې ویل ـ هو لورې ـ درې واړه مړي خاورو ته وسپارل شول ـ یوازې دانه ، په ټول ولایت کې هر کلي ته د خیوي جګړې مړي ورکړل ـ دا خو لا پریږده ـ یوسف د کوزو کورونو خلکو ته ګډیده ویلې د خیوي جنګ کې مور او زوي جدا کیدل ـ ده ویلې پرون نه آ بل پرون د سهار نهه بجې به وې چې مجاهدینو لښکر په خیوه ورغی ـ دولتي پوستي او قواوي مخکې نه مخکې نه په مورچو کې د دفاع په حالت کې ناست وو ـ لښکر چې ور داخل شو ـ په یو وار یې د ډزو پیل وکړو ـ توپې ، ټانکونه ، چارمیله او نور هر ډول وسله ډزیده ـ مجاهدین داسې وژل کیدل لکه په مرغیو چې د چریز ډز وشي ـ بې شمیره مجاهد د خیوي په جنګ کې په قتل ورسیدل ـ د خلقیانو په کورونو ور واوښتل ـ ښځې او نر لوی واړه یې له تیغه تیر کړل ـ مجاهدو قوماندانانوله کورونو نه پیغلې انجونې وښتولې ـ په عربو یې خرڅې کړې ـ کسم یې کاوه ـ ویلې ما چې دغه حالت پخپلو سترګو ولید ـ ویره مې وشوه ـ په سترګو مې

ولیدل چې په خیوه کې لس کلن ماشومان یې حلال کړل ـ ده ویل بیخي مې له دغسې جهاده زړه تور شو ـ ډیرې داسې کسان هم ول چې د جهاد په نیت نه ؤ یوازې بیستي یې تر ملا تړلې وي ـ چور ، چپاول پسې تللي وو ـ هیڅ ډول وسله ورسره نه وه ـ او زیات هم دغه شان کسان ووژل شول ـ او دا یې هم وویل ځینو غواګانې او نورمالونه له ځان سره بوتلل ـ ویلې په خیوه او شګه بالکل قیامت تیر شو ـ ده دا خبرې کولې چې یو تن کاکا خسرو په دروازه کې راننوت ـ لاناست نه ؤ چې وې ویل یره لالا رب دې خیر کړي ـ ټول ملک اور اخیستی دی ـ د مسلمانانو زړونه د کاڼونه هم کلک شوي دي ـ تا خو د هغه سړي خبرې واوریدې چې د خیوي د جګړې نه تازه راغلی ؤ ـ هو وامې وریدې ـ غوني مې رازیګ شو ـ دغسې ناروا په اسلام کې نشته دی ـ چې ماشومان حلالوه ـ ښځو او ماشومانو څهٔ ګناه کړې ده ـ دا ټول دالله قهراوغضب دی ـ چې دې مسلمانانو ته شوی دی ـ خوابښې بیا توبه ویسته وې ویل ـ خدای دې زموږ ایمان ته خیر کړي ـ بس ټول په همدې خبرو اخته وو ـ کاکا خسر وویل لالا رښتیا اوس خو ولایت له روسانو او دولت نه خالي شو ـ خوښه دې نه ده چې دا واړه کابل ته بوځو ـ خسر کاکا یوه شیبه غلی ؤ ـ بیا یې وویل ـ ته ښه وایې وروره خبره تازه

په تازه ده ـ پرېږده چې دا ګرمه ځپه تيره شي ـ بيا به ګورو ـ هغه بيا راغبرګه کړه وې ويل ـ تر چغه سرايې خو هيڅ خبره نشته ـ له هغه ځای نه د نواپاس په لاره ګاډي ځي راځي ـ ده په ځواب کې وويل ـ فکر مې دی ـ څو ورځې به صبر وکړو ـ حالات به وڅارو ـ اګرچې وضعه معلومه نه ده ـ کيدی شي دولتي قواوي بيا راشي ـ په دې څو ورځو کې به حالت ته ګورو ـ دا خبرې پما ښې ولګيدې ـ هغوي خپلو کې سره ګړيدل ـ ما په زړه کې کرل ريبل (کله به مې وې چې دا بچي مې کابل ته پلار ته ورسوم ؟) زۀ لا په دې سوچ کې وم ـ چې کاکاخسر پاڅيد د کور په اراده روان شو ـ په دروازه کې چې وتلو وې ويل للازه به د ځينو کسانو نه پوره احوال واخلم ـ په دې نزدې ورځو کې به که خدای کول د تلو نيت تړو ـ ده ورسره مخه ښه وکړه ـ او هغه لاړ ـ له همدغسې شپې نه وروسته زما سره څه نا څه هيله پيدا شوه ـ ګني چې يوه ورځ به که خدای کول کابل ته د تلو په نيت له دې کوره ووځو ـ يوه غرمه زامن مې څلور واړه په دسترخوان ناست وو ـ له خولې مې ورته وخاته ـ د پلار ليدو ته به په خير سره لاړ شۀ ـ نيکه مو ويلي دي ـ په دې ورځو کې لاره خلاصيږي ـ کابل ته ځوو ـ ټولو په دې خبره ماته را وکاته ـ د هر يوه په څيره کې د خوښۍ نخښې ښکاره شوې ـ له ټولو نه وړوکي وويل

(مول جاني مور کابل ته ځو ؟) هغه له دسترخوان نه راولاړ شو . خواته مې راغی . مولې کله جو ؟ هغه ځان بيخي زما غېږ ته راجوخت کړ ما وې تۀ اوس ډوډۍ وخوره . دوه ورځې وروسته ځو په خير . مشر زوی مې لورګانی ؤ . په هر څه پوهيده . له ځان سره يې ووېل په دې خو مور غولوي . څو کاله تير شول . ته همدا وايې چې کابل ته ځو . د هغه زړه ه نه لويده . هغو دوه تنو يو بل ته سره ووېل . موره کابل ته ځو . په دې خبرو کې هلکانو ښه په خوشحالۍ سره ډوډۍ وخوړه . خپله لپه مې دوعا ته ونيوه . يا الله ته خو د دوي زړونو ته وګورې . پخپل فضل سره مې دا واړه خپل پلار ته ورسوې . زمور تمه پيدا شوه . هر ساعت ګړۍ رابانديې اوريديده . خسر مې دا ټينګتيا په مور کړې وه چې د خپل تګ په باب چاته ونه وايو . په هره شيبه به رانه زامنو پوښتنه کوله . همدا به يې ويلې . ابۍ کله به ځوو ؟

ما به ورته ويلې . په دې ورځو کې به ځوو . خو پام کوۍ چې بيرون چاته څۀ ونه واياست . چې د کوڅې او کلي واړه درنه خبر نشي . هغوي ټول په دې پوه شوي وو . چې د خپل تګ خبره به چاته نه کوي . څو ورځې وروسته يوه شپه خسر کاکا مې او خواښې ته په احتياط سره ووېل . بيګاه ته به په خير سره ماخستن له کوره وځو . ماشومان به ښه سنبال کړې .

خالي خپلې جامې به ورسره واخلې ـ خو بیا هم درته وایم چې څوک درنه خبر نشي ـ خوابنې ورته سترګو ، سترګو ته کتل ـ وې ویل یه سړیه څنګه دې یو دم داسې زر د تلو فیصله وکړه ؟ هغه ورته وویل ښځې حالت به له دې نه پسې ګډ وډ شي ـ بیا به هیڅ نشو کولی ـ همدا وخت په دې ښه دی ـ چې تازه په تازه ولایت آزاد شوی دی ـ ښه په اسانۍ سړی په نوا پاس اوختلی (اوښتلی) شي ـ دا یې سم وخت دی ـ د خوابنې په سترګو کې اوښکې وځلیدې ـ وې ویلې ـ زما خو دې هلکانو پسې زړه ورانیږي ـ دا به څنګ شي ؟ خاوند یې لږ څه غصه ناک شو ـ داسې یې وویل ـ د هغه زوی دې هیڅ فکر درسره نشته دی ؟ اخر خو هغه ددې تنکیو زامنو پلار نه دی ؟ هغه غلې شوه بیا یې څه ونه ویل ـ یوازې د دوعا لپه یې پاس ونیوه ـ ویې ویل ـ یا الله ته خو مې بچې سهي سلامت ولرې ـ او ددې خپلو بچو سره یې نصیب وکړې ـ کاکا په بیړه بهرته ووت ـ په دروازه کې یې مخ راستون کړ ـ ماته یې کړو ـ لورې بیګاه ته درسره چرګ حلال کړه ـ ډوډۍ تیاره کړه چې هغه نور کاکاګان دې هم راځي له دې خبرې سره له دروازې ووت ـ دغه ورځ رابانديې لږ څه په خوشالتیا او هم په خپګان تیره شوه ـ خوشاله په دې ووم چې بچیان به مې د خپل پلار سره اوګوري ـ او خپه خو

په دې ووم چې مجاهدین مو واپس راستانه نه کړي ـ بس ټوله ورځ مې همدا سوچونه وهل ـ تر څو چې ماښام شو ـ مالا ان د ورځې نه د خپلو ماشومانو جامې او خپل ضروري شیان برابر کړي وو ـ د ماښام په خړه کاکا خسر دوي هم راغلل ـ ټولو په یوه دسترخوان ډوډۍ یو ځای وخوړه ـ وروسته بیا چای څښلو په وخت کې خبرې راوچول شوې ـ لومړی کاکا وویل ـ لاس پورته کړئ ـ چې په وطن کې ارامي راشي ـ او دا زموږه سفر هم الله په ښه شان سره تر منزله ورسوي ـ ټولو په ګډه دوعا وکړه ـ هغه بیا خپلو خبرو ته داسې دوام ورکړ ـ داسې خبره ده ـ چې زما په فکر سره کابل ته د تلو همدا نن سبا ورځې دي ـ کیدای شي حالات تغیر وخوري ـ لا به بدتره مخې ته راشي ـ ډیر کلونه ووتل دا د پیچ ساپي به وایي ـ دا څنګه کمزوري دي چې خپل واړه پلار ته نشي رسولی ـ د پښتو ملک دی ـ په بې غیرتۍ خو ژوند نه کیږي ـ توکل په خدای دی ـ همدا نن شپه به له کوره وځوو ـ تر څو سبایي روڼا لګیږي ـ په نوا پاس به واوړو ـ له کوره چې څنګه ووتو ـ ددې کلیو پغاړه د غره د بیخ په لاره به ځانونه تروته پوره رسوو ـ په سړک به نه ځو ـ ځکه چې په سړک مجاهد ښکته پورته کیږي ـ خطر راته پیښه نشي ـ زما دا فیصله دا تاسو څهٔ نظر لرئ ؟

کشر کاکا خسر ، خپله د چاې پیاله کیښوده . په تونده او جدي لهجه يې وويل . لالا ددې مجاهدينو سره خو موږ لر بر کيږو . دا په امريت کې چې کار کوي . د امير نه رانيولي ټول د ظلم او ناروا په مورچل ناست دي . داسې ظالمانه چلن يې له خلکو سره راخيستی دی . چې په اسلام کې هډو چا کړی نه دی .

دا يوه اونۍ مخکې يې د يوه خلقي بوډا پلار باندې يې د چار مارۍ فيصله وکړه . او هغه بوډا سړی چې ټول عمر يې په دې سيمه کې تير کړی يو مسلمان او پښتون سپين روبي يې دولو تنګي کې په دې نامه چې د خلقي پلار وو . د تيګو لاندې چارماري کړو . هغه به نارې او چيغې وهلې . همدا يې ويلې . يه ورونو زۀ خو ستاسو ساپي پښتون مسلمان يم . ولې مې وژنۍ . خلکو ويلې . دغه بيچاره بوډا يې په دغسې مرګ ووژلو . نو ځکه وايم چې خدا مه کړه له کوم مشکل سره مخامخ نشو .

مشر کاکا خسر وويل . وروره ستا خبره په ځای ده . خو دده دا د تګ پروګرام هم د سړي زړه ته لوئيږي . د دولت د قواؤ وتلو سره د خلکو خوځښت او تګ راتګ زيات شوي دي . توکل په خدای . په ډير احتياط سره به ددې پيچ د خاورې نه ځانونه اوباسی . اخوا ته بيا خطره نشته دی . ټول په دې

رضا شول چې په دې شپه له پیچ نه لاړ شو . کاکا خسر وویل
یو ځل بیا لاس پورته کړئ خدای ته سوال وکړئ . چې په خیر
سره تر کابله ورسیږئ . دوعا وشوه . وخت ماخستن وو چې
کاکا خسر وویل تاسو ټول به هم دلته په کور پاتې کیږئ .
بې له هغې موږ سره واړه دي . دوه تنه وریرونه ، وړور مې ،
څلور تنه لمسیان ، اینګور مې ، شکر لویه ډله یُو . په
احتیاط سره به ځوو . دا خوابنې مې زنه ورپیده . اوښکې
یې په مخ راماتې شوې . په ژړا کې یې وویل . دا واړه لمسي
به په دې لاره په دې توره شپه کې څنګه لاړ شي .
خاوند یې ورغبرګه کړه . بیا دې په ژړا پیل وکړ . یوازې
دوعا کوه چې دا نمسیان دې خپل پلار ته ورسیږي . بیا یې
ناستو کسانو ته وویل مونږ به حرکت وکړو . ماته یې وویل .
لورې ته خو تیاره یې ؟ ما وې هو کاکا جانه . هلکانو ته مې
پاکې جامې اغوستې دي . بوټان مې ورپښو کړل . د کور په
دالانه کې مو د کور د نورو غړونه مخه ښه واخیسته . په
دروازه کې چې راوتو کاکا خسر مې خپلې میرمن پسې
راستون شو ورته وې ویل یه ښځې زموږ د تګ نه چاته څه
ونه وایې . هغې د ژړا په حالت کې په ژړغوني ږغ وویل .
سمه ده خپل هر لمسی یې په سترګو ، سترګو ښکل کړل .
ماته راغاړې وته . دواړو په پټو سلګو سلګو وژړل . په توره

شپه کې د خپل کور او کلي نه راووتلو ـ د تور او بد نصيب د ناکامه يون لومړني ګامونه مو واخيستل ـ د کلي نه بهر د غره بيخ ته مو لوی لارې ته ځانورساوه . کله چې په لاره ورسم شو ـ کاکاخسر وويل ـ ماشومان راسره دي ـ په کرار ، کرار به ځوو ـ هلکان هم چابکه روان وو ـ خوشاله په دې وو چې د پلار ليدو ته کابل ته تلل ـ کشری زوی مې له لاسه نيولی وو ـ له هغه نه چې مشر وو ـ هغه خپل نيکه له لاسه نيولی وو ـ هغه نور دواړه پخپله روان وو ـ کاکاخسر د خپلو دوه زامنو سره مخکې روان وو ـ په ټول کلي چوپتيا خوره وه ـ له کوم کوره بــه يو نيم سپي غپلې ـ هوا دومره توده نه وه . په دې شپه سپوږمۍ نيمې ته ورغلې وه . لاره سمه ښکاريده ـ د سيند شور اوريدل کيده ـ د کلي هديرې نه چې تيريدو ـ د بګوئ دولۍ راتلې ـ خلک وايي چې بګوئ دولۍ وهلې . ايرې پسې بايد وارتول شي . ځکه چې خوله يې سپيره ده ـ خامخا مړي کيږي ـ ما د بګوئ په اواز پسې په زړه کې وويل ـ (الله دې خوله د ايرو نه ډکه کړه) ـ په تلو تلو کې د خپل کلي دشنه غوړيدلي کښ او د غره د راغزيدلي غيږې نه واوښتلو . د يوه بل لوي کلي په خوا ورغلو . د شپې رښتيا چې مزل ښه غوښه کوي ـ هلکان هم ګړندي روان وو ـ يوازې کشري هلک به هم دا ويل ـ (مولې کله به

لسيږو ؟) ما به يې لاس پلاس کې کيکاږه . ورته به مې وويل . اوس رسيږو . کله به چې ډير ستړی شو پښا به مې کړو . پرې پوهيدمه چې ستړی به شو . مزل به يې وران شو . نو هله به مې پښا کاوه . هغه نور په نيکه پسې ګړندي روان وو . د دوبي شپې وې . بيا خو چې مزل هم شي . د سړي خامخا ګرمي کيږي . په دغه شپه سپوږمۍ د اخرو شپو وه . کله به چ د غرونو سيوري شو او سپوږمۍ له غره نه پناه شوه . لاره به تورتم شوه . هلکان به زما خوا ته ورو ورو تلل . ماشومان وو ډاريدل . کله خو پداسې توره شپه کې له کوره نه وو وتلي . په يوه دمه ځای کې مو دمه وکړه . د تيګو په سر کښيناستو . يوه زوی مې له نيکه نه پوښتنه وکړه . ويې ويل بابا کله به رسيږو ؟ هغه لومړی ورته وويل . چوپ شه خبرې مه کوه . څوک به يې واوري . رسيږو مه ورخطا کيږه . بيا يې ماته وروشانې وويل . لورې دغه هلک به زه پښا کړم . ته درسره دا هلک له لاسه ونيسه . له دمې نه وروسته مې هغه بل له لاسه ونيو . او روان شو . له څلور پنځه و کليو نه تير شولو . په اسمان کې پيروني پريوتلي وې او تلې راختلې وې . کاکا خسر وويل شپه وتې ده . اسمان کې تلې راختلي دي . پاځيږه چې ځوو په خير . خسر مې وويل لږ څه ګړندي به ځو . چې ددې کليو نه ځان اوباسو . وړو ته مې وويل .

شابسې زر زر ځي. چې ورسيږو ښه شيبه مزل مو وکړو . د يوې لارې سر ته ودريدو . کاکا په ورو شانې وويل . اوس به په دغه لاندې کلي کې پله ته ځان اوباسو . خو خيال ساتې. چې په کوڅه کې ورو ورو ګامونه ږدې . چې څوک خبر نشي . دا اخري کلی دی . اخوا ته بيا دمره څه خطره نشته دی . په نرۍ لاره وړاندې سيند ته څيرمه کلي ته ورستانه شو . دغه لاره له پاسه په پټيو کې کلي ته تللې وه . موږ په احتياط سره د کلي سره ته يوه کوڅه چې د کلي په منځ کې تيره شوې وه . ګامونه اخيستل . کلی پوره ګڼ د غره بيخ کې د سيند په غاړه پروت وو . په دغه کلي کې ارامه ارامي وه . يوازې د سپو غپا راتله . او ورسره د سيند شور اوريدل کيده ځکه چې د کلي مخې ته سيند له لويو تيګو نه تيريده . اوبه يې ډيرې په دې وې چې دغه موسم کې د غرونو واورې ويلې کيږي . سيند بيخي په شاړو روان وي . اوبه يې دومره يخې وې چې څوک پکې له ډيره يخه هډو لاس نشي ښکته کولی . کله چې موږ د کلي د منځ کوڅه لا نه وه سرته رسولې . چې يو سړي ناڅاپه د يوې بلې لنډې کوڅې نه راووت . له وړاندې يې داسې غږ وکړ . ودريږه . نور چې ديخوا ته قدم راوانخلې . پخپل ځای ودريږه . هغه شپيلی وکړ . لږه شيبه ودريد . يو بل تن هم راپيدا شو . خپلو

کې يې څۀ سره وويل . بيا دواړه مور پلو را روان شول . خسر مې ورمخې ته شو . هغوي پرې غږ وکړ . مه ښوره . ځای پر ځای ولاړ اوسه . دې ودريد . مور ته يې وويل تاسو به هيڅ نه واياست . زه ورسره ګړيږم . هغوي دواړه چې زمور خوا ته راغلل . يو يې ودريد . ټوپک يې وکړه څاوه مور ته يې د ټوپک شپيلۍ ونيوه . هغه بل ښه پسې زمور خوا ته راغی وې ويل . څوک يې وی . چيرته ځی . ده ورته کړو . وروره مور ددې پيچ يو . د خپل کلی نوم يې ورته واخيست . ويلې چيرې ځی ؟ بارکنډی کې مو يو خپلوان سخت ناروغه دی . د هغه تپوس ته ځوو . هغه وويل . دا ماشومان په دې توره شپه کې او د مريض پوښتنې ته ؟ نه نه داسې نشي کيدی . راځی چې امريت ته ځوو . ده ورته په عاجزی وويل . وروره . امريت د تلو څه ضرورت دی ؟ په مونږ باور ولره . خپل نوم او د ورور نوم يې ورته واخيست . خو هاغه کله منله . وې ويل . راځه چې امر صيب ته دې يو ځل بوځم . هغه سره دا خبره وکړه . هغه بل ټوپک والا ته يې وويل . ته دې نورو ته ګوره چې زه دی بوځم . کاکا ورسره لاړ . کاکا خسر د هغه بل نه پوښتنه وکړه . ورته ويې ويل . وروره ته ددې کلي يې ؟ هغه ځواب ورکړ وې ويل نه کاکا زه د تنګي يم . په تنګي کې د چا څوک يې ؟ هغه خو پدې پوهيده چې دا خو زما

تہوله کورنۍ پیژني ـ ضرورت نشته چې ځان وروښیم ـ وې ویل کاکا د نورو خبرو اجازت نه لري ـ غلی ودریږه ـ تر څو چې هغوي راځي ـ امر صیب امر کړی دی ـ چې د شپې به هیڅوک نه پریږدۍ چې ښکته لاړ شي ـ ده ورته وویل موږ خو ددې پیچ خلک یو ـ شکر دی مسلمانان یو ـ ساپي پښتانه یو ـ تاسو هم ددې وطن کور و کلي خلک یاست ـ دا مو څه راخیستي دي ؟ هغه وویل کاکا نور د خبرې حق نه لرې ـ غلی ودریږه ـ ده ورسره نور څه ونه ویل ـ یوازې دمره یې وویل چې امر صیب مو ښکته نه پریږدي تر څو د مریض پوښتنه وکړو ـ خیر دی واپس به کور ته ځوو ـ
په دې کې لاړه شیبه تیره شوې وه وه ـ چې هغوي له امریته راغلل ـ هغه تہوپک والا وویل ـ امر صیب امر وکړ ـ چې دوي له پله نه تیر کړئ ـ واړه ورسره دي ـ موږ دا فکر وکړو ـ ګني چې امر صیب د مرستې لپاره ورته دا خبره کړې ده ـ زه هم په زړه کې خوشاله شوم ـ فکر مې کاوه چې سهار ته به که خدای کول چفسرای ته ځان ورسوو ـ یو تن له موږه مخکې او بل رانه وروسته روان وو ـ ما ورو غوندې له خسر کاکا نه پوښتنه وکړه چې امیریت کې یې درته څه وویل ؟ کاکا وویل زه یې امر صیب ته نژدې ورپرې نښودم ـ خو کله چې دغه تہوپک والاد امریت د کوټې نه راووت ـ دومره یې

وويل ـ امر صيب وايي چې له پله نه يې تير کړئ ـ چې د پله پيره دار يې راستانه نه کړي ـ همدغه خبره زما زړه ته ولويده ـ نور ورسره ما هم څه ونه ويل ـ په دې وخت کې له کلي نه ووتلو ـ سيند ته ورنږدې شو ـ د سيند له څپو او د تيګو له غوليو نه سره څپه تر موږه رارسيده ـ پل مو وليد چې د لرګيو اوږدې پيړې تختې د سيند په سر د تيګو په ډيريو پرتې وې ـ له اوبو د سطحې نه پل لوړ پروت وو ـ د پله ډيرۍ ته چې ورسيدو ـ هغه مخکې چې روان وو ـ دې بل ته ورنږدې شو ـ پټ يې ورته څه وويل ـ خو کله چې په پله ور روان شو ـ خسر کاکا يو هلک پشا کړی وو ـ او مشر يې له لاسه نيولی وو ـ او د ټولو نه چې مشر وه ـ هغه پخپله روان وو ـ همدا شان کاکا خسر هم يو هلک له لاسه نيولی وو ـ او هغه بل پخپله په پله روان وو ـ کاکا چې څنګه په پله ورسم شو ـ مخ يې راواړو ـ ويې ويل ـ هلک ټينګ ونيسه ـ پل رچيږي ـ چې ونه لويږۍ ـ هغوي ټول په پله ور روان شول ـ ما مي کشر زوي پشا کړو ـ له ټولو نه وروسته ووم ـ په دې کې ډزې شوې ـ ما داسې فکر کاوه ـ چې ګني له پله نه هغې غاړې نه ډزې وشوې ـ څه خبره به وي ـ چې څنګه مې د پله په دړه پښه کيښوده هغه ټوپک والا رانه مخکې شو ـ ويې ويل خورې دا هلک ماته راکړه تا نه به ولويږي ـ د هغه خبره

مې زړه ته ولویده . هلک یې رانه واخیست . په غیږ کې یې ونیو . له مانه مخکې شو . چې په دې وخت کې بیا د کلاشنکوف ضربه وچلیده . د سیند شور دومره زیات وو چې ډزې یکې هیڅ نه اوریدل کیدې . اوبه چړندې روانې وې . د تیګو سره د سیند دغرې او زوږ غوږونه کڼول . سپوږمۍ هم له دغه نادودې نه خپلې وړانګې راټولې کړې وې . پل هیڅ نه ښکاریده . په دې کې د پله له سره څه شور مې تر غوږه شوه . بیا دوه ډزې وشوې . شکمنه شوم ما وې چې دا ډزې ولې کیږي . هغه ټوپک وال وویل . خورې په ما پسې راځه . هغه رانه دوه ګامه مخې د پله په دړه کیښودل . سترګې مې د پله دړې ته نیولې وې . غوښتل مې چې پورې وزم . په مخکې مې وکاته چې د پله له اوږدې دړې نه هغه سړي هلک له خپلې غیږي نه پورې وهي چې سیند ته یې وغورزوي . هاغه ترې له غاړې نه دواړه لاسونه چاپیر کړي . اومې لید چې د هغه لاسو نه یې له خپلې غاړې نه خلاص کړل . ما په دې وخت کې فکر وکړ چې هلک یا ډاریږي او یا د پردۍ غیږې خوند نه دی ورکړی . چې په دې کې د هلک داسې چیغه مې واوریده . یا ابۍ ؟ نیغ مې ذهن ته ودریدل . چې ګنې هلک د سړي له غیږې ولوید . د پله له دړې نه شاته راغلم . ما وې چې د ډیرۍ نه پورې غاړه پام وکړم . بیا

مې یه ابۍ غږ ته فکر شو ـ نوره بیا په ځان نه ووم پوه شوې ـ د پله ډیرۍ لاندې د بوټو په جاخ کې ښکته لویدلې ووم ـ بیا نو په ځان نه ووم خبره شوې ـ
تر هغې پرته ووم چې دوباره په هوښ شوم ـ سترګې مې وغړولې چې سپین سبا دی ـ ورور مې د ګڼو بوټو له جاخه سر راپورته کړ ـ د خپل شا و خوا د بوټو او غنو جاخ مې له سترګو تیر کړ ـ بیا مې په مځکه لاس وتپولو ـ چې خپل ماشوم مې غیږ کې راونیسم ـ سر مې ښه پورته کړ ـ په سیند او پله مې سترګې ولګیدې ـ د یه ابۍ ، یه ابۍ نارې مې تر غوږه شوې ـ هله پوه شوم چې زۀ یوازې یم ـ په ځان کې مې طاقت وموند راپورته شوم له ځان سره په دې فکر شوم ـ
(هغوی به له پله پورې وتلې وي ـ ته بیمانه یې ـ له پله او سینده ډاریږې ـ هله زر شه روڼا یې لګیدلې ده ـ هغوی درته له سیند پورې انتظار باسي ـ او ته په دې بوټو کې پټه شوې یې ؟) ورو ورو د پله په ډیرۍ ودریدم شا و خوا مې بیا له سترګو رالاندې کړه ـ نه د پله په نزدې شا و خوا کې څوک ښکاریدل او نه له سیند پورې ـ د بیګانیو د پله په سر د ډزو او د زوې د یــه ابۍ چیغه په غوږونو کې انګازې جوړې کړې ـ او فکر ته راغله ـ چې هغه دوه قاتلان به راته د وژلو په تمه چیرې انتظار کوي ـ په زړه مې بیا د غم څپه

راواوښته ـ د خپل کمیس لمن مې خوله کې ونیوه ـ ټیکری مې د غنو له چاخه راخلاص کړ په سر مې راخور کړ . همدلته پوه شومه چې بیګاه یې هغوي ټول د پله له سره وویشتل ـ او سیند ته غورزیدل ـ اوس له دې ځایه پښې باسه ـ سپینه رڼا ده ـ نوره باید دلته ځنډ ونه کړم ـ ما چې هر څو غوښت ـ له پله نه روانه شم ـ پښو مې حرکت نه کاوه ـ بس دا مې په فکر کې ګرزیدل چې یوازې څنګه ؟ چیرې لاړه شم؟ هغوي به راسره .... ښه شیبه وچه کلکه ولاړه ووم ـ بیا مې په ذهن فشار او زور راوست ـ له ځان سره مې دا فیصله وکړه ـ دلته دې ودریدل څه ګټه نه لري ـ په کلي هم نه ورځم ـ ښه به دا وي ـ چې مخ ښکته په مټینه ورشم ـ د پله ډیرۍ نه روانه شوم ـ څو ګامه د سیند پغاړه لاړم ـ د سیند په غاړه په لوړ ځای ودریدم ـ پله ته مې ورپام کړ ـ زړه کې مې وګرزیدل ـ (کیدی شي له دې ځای نه یو ځل پورې غاړې ته پام وکړم که هغوي ..... ؟ یوه شیبه چې مې ټوله شا و خوا له سترګو تیره کړه ـ نور څه مې په نظر رانغلل یوازې د یه ابۍ نارې غوږ ته راتلې ـ په ځان نه ووم پوه شوې له هوښه وتې ووم ـ کله چې بیا رابیداره شوم ـ کلیمه مې وویله ربښتیا چې انسان له اوسپنې کلک او له ګل نه نازک دی ـ پاڅیدم څو ګامه په چابکو او ګړندیو قدمونو لاړم ـ شاته

شاته مې کتل . ما وې چې له کلي نه راپسې هغه قاتلان رانشي . مرګ هم بد شی دی . څوک ورته د ټينګې نۀ دي . په زړه کې مې ويلې . په هر ډول چې کيږي له دې کليو او ددې عامې لارې نه ځان په څنګ کړم . تر څو د کليو او کورونو نه خلک راوځي . او زه له دې ځای نه تللې يم . پښو ته مې زور ورکړ . يوازې په دې سوچ کې ووم . چې هر څومره زر له دې ځای نه ځان اوباسم . کتل مې چې مخې ته څو کورونه راغلل . د څېړيو ونې ، شا و خوا څو پټې وو . لاندې سين بهيده . بيا مې چې په دغه خوني سيند سترګې ولګيدې . د يه ابی انګازه مې غوږونو کې وچورليده . مغزو مې کړنګ وهل . د يوې تيګې څنګ ته کښيناستم . خدازده چې څومره وخت ناسته ووم په دې کې مې خبرې واوريدې . سترګې مې وغړولې . کتل مې چې يو زوړ سړی او يو هلک په لاره تيريدل . خپلو کې يې څۀ سره ويل . ما پړونی په مخ راخور کړ . هغوي يوازې زما پلو راوکتل او ګړندي تير شول . ايله بيله مې ساه راکې وګرزيده . ځکه چې د نوم بني بشر نه مې ويره کيده . هغوي چې مې له سترګو پناه شول . له ځان سره مې وويل . دا عمومي د تلو راتلو لار ده . ځان به له دې لارې نه په څنګ کړم . پام مې کاوه . ښې لوري ته لږ څه پټې او هواره ځمکه ، ونې ښکاريدې . او

ورسره جوخت جګ غر او ځنګل وو. پاڅیدم له لارې نه په ښي لورې پټو کې روانه شوم. لاتر دغه وخته په پټیو کې څوک نه ښکاریدل. د غره بیخ ته مې ځان ورساوه. ما وې چې تر څو لمر راخیژي په دې غره وخیژم لکه د لېونۍ پشان په غره ورسمه شوم. نه لار وه او نه مې څۀ پیژندل. بس له ویرې نه په دې فکر روانه ووم چې له کلیو او خلکو نه ځان پناه کړم. په دغه غره کې به چې مخ پورته ختمه ساه به مې لنډه لنډه شوه. او له بل پلوه بوټي، ځنګل وو تیګې وې، مزل به مې غوځه نه کوله. له بله پوله مې زړه کې ځینې پوښتنې راپیدا کیدې. (لکه چې زۀ لیونۍ شوې یم. مغزو مې کار پریښی وي. بچی دې د پله په سر پریښودل. او ته ترې راوتښتیدلې؟ اوبه دریدم. نه نه دا خو پښتو او غیرت نه دی. ته باید هغوي سره تللی وای. ته واچې هغوي یې سیند ته وغورزول. هو رښتیا د هغو دوه مشرانو هلکانو لامبــو زده وه. نــه ولې؟ ډزې یې پــرې وکړې. ښـه، ښـه ډزې.... ؟ ولې نه. د کشرې زوی د یه آبۍ نارې دې وانه وریدې؟) دروپ رالویدلې ووم. یو وخت ګورم چې د لمر تودې وړانګې رابانـدې ولګیدې. سترګې مې وغړولې. لاندې مې چې وکاته سیند او سمه رانه پناه شوې وه. د غره د یوې جګې موړې نه اوښتې ووم. ګڼ بوټي د غره په ډډه

کې ولاړول .د ځیرېو ، غوړاځکو ، ګورګورو ، ممانړو ، ځانګو او غنو رانه ټیکری له سره غورزولی وو .د سر وینستان مې په ځان راخواره شوي وو . په ځنګنو مې زور وکه له مځکې راجګه شوم . بیا روانه شوم . مخې ته مې کړپه راغله . په خوارو خوارو مې لاس او پښې لګولې . او پورته کیدم . یو ځای کې ورغښتم . له پښو نه مې بوټان ووتل .د یوې ونې ځانګې ته مې لاس واچول .ځان مې ورپورې ټینګ کړ . تیګو او بوټو مې پښې ووهلې . په درد او د ځان په خوږو نه ووم . یو ځای کې مې چې مخ شاته واړو . د غره بیخ ته ډېر وړاندې مې په سیند سترګې ولګیدې . دا ځای د غره جګه راوتلې ځنډه وه .بیا مې په ذهن کې بیګانی حالت لر ، بر شو . پښې مې اړو پړ شوې ، سترګې مې هم تورې تورې شوې .ځای پر ځای ولویدم .زما په لویدو او خرپ خروپ باندې د سارا هوسۍ وتریده . زه خو پخپله ځان نه پوهیدم خو چې کله مې بیا سترګې وغړولې . او سر مې راپورته کړ . وړاندې مې په هوسۍ نظر شو . لک ځک ولاړه لکۍ یې رپوله د خپل پنغالي نه بې ځای شوې وه . د سرګړو په منځ کې ولاړه وه . زما پلو یې کتل . زه چې وخوځیدم . هغې ترپ لګول د سترګو په رپ کې پناه شوه . زما له پښو وینې بهیدې وینښته په مخ خواره شوي وو . هیڅ

نه پوهیدم چې زهٔ څوک یم ـ چیرته د کوم یون پـه لـور ځـم ـ پـه همدې چورت کې روانـه شـوم ـ پـه تیګـو مـې د پښـو د وینـو خاپونه پاتې شول ـ زه روانه ووم ـ څه شیبه مزل مې وکـاوه ـ د غره له یوې جګې څنډې واوښتم ـ په غره کې هم نـه ځایـدم ـ سمه او غر هر څه راته بلا شوي وو ـ کله خو به مې له ځـان نـه زړه بد شو ـ په زړه کې بـه مـې وویـل څـه بـد دې کـړي چـې لـه خپلـو بچـو نـه رابیلـه شـوې ـ دا ځـان درتـه دومـره خـوږ ښکاریده؟ نه نه ، په رب چې ماتـه مـې لـه ځانـه بچـي خـواږه وو خو داسې وشو نو ـــــ ! د نامعلومه هدف په لـور مـې د غره په ډډه کې بیـا مـزل پیـل کـړ ـ پـه یـوه داسـې ځـای برابـره شوم ـ چې یوازې ، د څیړۍ ونې او خونـان هـم پکـې ولاړ وو ـ په غره کې د څیړیو تور ځنګل ښکاریده ـ زما فکـر بیـا خپـل ځانته شو ـ (ډیره بې غیرتـه یـې ، د خپلـو بچـو سره دې څـه وکړل ؟ نو اوس په تـا څـه چـې ژونـدۍ هـم پـاتې شـې ـ بیـا بـه هسې په سوچ کې شوم ـ پریږده چې د پـیچ درې د ساپیـو د جهـاد او د دغـه اسـلام چـې دوي یـې کـوي زمـا د بچیـانو بګانۍ د یه ابـۍ چیغـه ټولـو ، افغانـانو او د نـړۍ خلکـو تـه ورسوم) له خولې مـې چیغـه پورتـه شـوه ـ خپـل ویښـتان مـې وشکول ـ زما پـه ژړا او چیغـه وړانـدې پـورې ډډې نـه د سـپو غپا راغله ـ زه لا پخپل ویر او ژړا اختـه ووم چـې د سـپو غـپـا

رانزدې شوه . خپل ویښتان مې له سترګو واړول . پام چې مې وکړ . سپي رانزدې شول . پوه شوم چې دا سپي دې خامخا داړي . بیا راته ځان خوږ ښکاره شو . د یوې خیرې ونې ته وختم پاس د خیرې په یوه پیړ منډه کښیناستم . سپي هم سمدستي راورسیدل . دواړه سپي چې لا د خیرې ستې ته نه وو رارسیدلي ما خپل ویښتان د خیرې له څانګو نه راخلاصول چې لاندې مې په سپو سترګې ولګیدې . هغه خړ سپي د خیرې په سته راتوپ کړو . وریسې آبل تور برګ سپي چې ژبه یې راویستې وه . له سترګو یې اور څځیده . په ما پسې یې پورته توپونه وهل .
په دې وخت کې د سړو خبرې اوریدل کیدې . داسې ښکاریده چې پورې غره کې کومه بانډه وه . د خلکوخبرې راتلې . لږه شیبه وروسته یو تن چوپان له وړاندې څخه یې په سپو د کورې کورې غږ وکړ . خو سپو هماغسې خولې لګولې او غپل یې . چوپان په سپو پسې د قهر او غضب غږ وکړ او کاڼي یې په سپو پسې وارتول . سپي لږ څه غلي شو او د خیرې د ستې نه جدا شول . هاغه سپي وځغلول . په غپا غپا وړاندې لاړل . بانډې پلو یې منډې وهلې . چوپان پورته خیرې ته په ما پسې راپام کړو . ټوپک یې له اوږې نه پلاس کې ونیو . کارتوس یې ورتیر کړ بیا یې ماته غږ وکړ . ویې

ویل څوک یې دلته څه کوې ؟ زه چې له ټوپکوالو نه ویریدم . ځان مې غلی ونیو . هغه بیا راغږ کړو ویلې څوک یې ؟ ټوپک یې وکړچاوه . څو ګامه رامخې ته شو . د څیرۍ نه رالاندې وت . زه خو لکه د توري بلا په ونه کې ناسته ووم . ویښته مې راخواره شوي وو . هغه راته د ټوپک شپیلۍ پورته راونیوه . ویې ویل خبرې وکه ګني ولم دې . سترګه یې راته پټه کړه . ډز ته یې ځان تیار کړ . په کرار مې ورته وویل . وروره زه بې ګناه یم . چې اومې نه ولې . هغه د ونې ستې ته ښه رانزدې شو . لاندې په وینو سره تیګه یې ولیده . پورته ئې ماته وکتل . چې له پښو نه مې لاندې وینې څڅیدلې . ټوپک یې اوږې ته واچاوه . ویې ویل . خورې له ونې نه راکوزه شه . ویریږه مه . په عاجزه لهجه مې ورته کړو . وروره که وژنې مې نه نو .... نه ولې دې وژنم . هیڅ فکر مه کوه . ورو ، ورو راښکته شه . د هغه ددې خبرې سره مې د څیرۍ له څانګو نه خپل ویښتان راخلاص کړل . هاغه ته مې په یوه سترګه وروکتل . څو ګامه د ونې نه وړاندې ودرید . زۀ له څیرۍ نه راکوزه شوم . د ونې ستې ته ودریدم . چوپان خپل څادر ماته راکړ . ویې ویل . خورې دا څادر په سر واچوه . له دې خبرې سره هغه روان شو . ویې ویل . په ما پسې راځه . زه پښه نیولې شوم له خولې مې ورته وختل .

وروره چیرې مې بیایې ؟ مخ یې راواړوه ویې ویل خورې زړه مه ښکته پورته کوه . دلته زموږ بانډه ده . کور ته دې بیایم . زړه نا زړه ورپسې روانه شوم . هواره لړځیدمه په زړه کې مې تیریدل . (بیا د ټوپک والاسره مخامخ شوم که ده ته خپله کیسه وکړم او دا پوه شي چې زه د یوه خلقي ښځه یم خامخا به مې اوژني) . د هغوي کور ته لانه وو رسیدلي . په لار کې هغه ودریده د ټوپک غاړه کې یې پخپله اوږه سمه کړه . ویې ویل خورې ته د کوم ځای یې څوک یې څه دربانډې شوي دي ؟ ما وې وروره زه د دې پیچ ساپۍ یم بل څوک نه یم . ډیر ظلم او تا دا راباندې وشوه . نور مې څه ونه ویلې . هغه بیا وویل . پیښه څۀ شوې ده ؟ زه بیا غلې شوم . هغه سمدستي ویل . راځه راځه . په کور کې به نورې خبرې کوو . د کور مخې ته یې ورسیدو . د ګڼو او ګورو څیړیو منځ کې څو کورونه وو . دده کور په لوړه د دوه څیړیو په منځ کې وو . د کور مخې ته د بزو چوپال وو . څو تنکي ورغمي په چوپال کې ګرځیدل . چوپان له وړاندې نه خپلې ښځې ته ورغږ کړ . که سپي له بزو نه راغلي وي ویې تړه . ښځه یې په وره کې راووته زما په لیدو حیرانه شوه . ودریده . ویې ویل . راځۍ سپي نشته دی . بزوکې دي . موږ چې دروازې ته ورنږدې شو . هغې پما کې سترګې ښخې کړې

وي ـ زما حالت چې يې وكوت ـ آخ دا ولې؟ دا څوک ده ؟ سړي ورته وويل يه ښځې دا خور بيچاره دننه ننباسه ـ د ښنوغم يې خوره ـ زه د بزو مخې ته ورځم ـ بيرته به زر راشم ـ د چوپان ښځې كور ته ننويستم ـ هغې خپل تور پړونى راپسر كړ ـ وې ويل ـ هله خورې دغه كټكي ته كښينه ـ د غوړ لښتي د لښتو نه او بدل شوي څو كټكي پراته وو ـ زۀ لومړى كټكي ته كښيناستم هغه دننه كوټې ته ننوته ـ په كوزه كې يې اوبه راوړې ماته يې كړو ـ مخ لاس او ښپې دې په كرار كرار پريمنځه چې زه درته كوركمن او څه دارو برابر كړم ـ ما كوزه واخيسته او د منډو په كنج كې مې لاس ، مخ او ښپې له وينو نه پاكې كړې ـ ښځې راته خپلې څپړه كې راوړې ـ لږه شيبه وروسته هغې د كوركمن نه جوړه كړې پټۍ راوړه ـ ښپې يې راته وتړلې بيا يې راته ويښتان ږمنځ او سنبال كړل ـ وريسې يې سمدستي په شيدو او غوړيو كې ماته كړې ډوډۍ مخې ته كيښوده ـ ويې ويل ـ خورې ته لومړې ډوډۍ وخوره بيا به نورې خبرې كوو ـ زه رښتيا چې ډيره وږې ، تږې شوې ووم ـ لږ څه ډوډۍ مې وخوړه حالت مې لږ څه سم شو ـ چوپان راننوت ـ ښځې ته يې وويل ـ ددې خور د ښپو غم دې خوړلى دى؟ ښځې يې وويل ـ هو په ښپو مې ورته كوركمن په غوړيو كې پټۍ كړې دي ـ دا بيچاره

خو ډیـــره پـــه بـد حالـت کې تـردې ځـای راغلـې ده .دا څـه پیښـه شوې ده ؟
ښځې تـه دا خبـره اوس پریـږده . دې تـه ډوډۍ تیـاره کـړه . مـا وې وروره ډوډۍ مې وخوړه .خدای دې تاسو ژوندي لـري . له ما سره په تکلیف کې شوی .نه نه خورې دا څه تکلیف نه دی .تـه خـو یـوه تـور سـرې یـې .بیـا مـوږ خـو پښـتانه یـو . مسـلمانان یـو .پـه دې کې بیـرون چوپـال تـه بـزې راننـوتې . مـازدیګر وو . بـزو او ورغمـو غبرګـې رمبـاړې جـوړې کـړې . چوپان سپک پاڅید ویـې ویـل . مالونـه راغلـل . چې لـومړی باید هغه سنبال شي . بیرون چوپال ته په چالاکۍ سره ووت . وروسته یې ښځه هم ورپسې ووته . ډیره شیبه وروسته چې مالونـه یـې لوشـلي وو ښـځه او څښـتن سـره د دوه زلموټـو زامنو سره راننوتل .

پنځم څپرکی

د ماښام ډوډۍ نه وروسته چوپان د بروزې نه پړی غښتلو ۔ لاړې یې په لاس توپ کړې د بروزې څو خلي یې لاس کې واخیستل پړی یې تاؤ کړ ویې ویل ۔خورجاني اوس راته ووایه چې د کوم ځای د چا څوک یې او څه پیښه شوې ده ؟ ما ورته د خپل کلي او خسر نامه او بیا مې د خپل پلار نوم ورته واخیست ۔نوره خبره مې خوله کې غړه کنده شوه ۔هغه راباندې پوه شو ۔ښځه یې هم راته یوغوږ وه ۔ویې ویل زموږ په باب هیڅ فکر مه کوه ۔یوازې خپل سرګذشت ووایه ۔ما ورته وویل وروره زما کیسه د اوریدلو نه ده ۔ښځې راباندې راغږ کړ ۔ما خپله خور او زما خاوند ورور وګڼه ۔یو ځل خو موږ باید ستا په حالت پوه شو ۔د لږ سکوت وروسته مې زړه رالوی کړ ۔هغوي راته غوږ نیولی وو ۔او ما ټوله کیسه ورته له سره راواخیسته ۔د پله د سر خبره مې لا پوره کړې نه وه چې د چوپان ښځه پړینګ شوه په ژړا شوه ۔چوپان د پړي غښتل بند کړل ۔سترګې یې راویستې ۔هک پک پاتې شو ۔ نوره زه هم د خبرو نه ووم ۔سلګو ټینګه کړم ۔د کور ښځه راسره هم په ویر اخته شوه ۔چوپان ډیره شیبه چوپ پاتې شو ۔بیا یې په کرار وویل ۔خورجاني بیا ځنګ چل وشو ۔

اوښکې مې وچې کړې اومې ویل ـ ورورہ په ځان نه پوهیدم ـ خو له ویرې نه له کلي او خلکو نه رابیله شوم ـ په سختو ، لوږو پو ږو مې د سمې هواره لار پریښوه ـ په دې غره راسمه شوم ـ خپل خوار نصیب تر دې ځایه راوستم ـ نه پوهیږم چې نور به څه کیږي ؟ هغه زما د قیصې په اوریدو سره لومړی سوړ اسویلی ویوست ـ بیا یې وویل ـ دغسې کار خو مسلمانان نه کوي چې په دې خلکو څه اور ولګید ـ داسې کارونه خو په هیڅ دین او مذهب کې ندي شوي دې ساپیو دا څه راخیستي دي ـ هو دا منم چې خاوند به دې د حکومت سړی وي ـ مګر ستا ماشومانو څه ګناه کړې وه ـ خورې نوره مه ژاړه ـ الله دې د زړه صبر درکړي ـ ما خپل ورور وګڼه ـ که د خدای رضا وه ـ سبا ته به دې خپل کور ته ورسوم ـ کومو کسانو چې ستا په اولادونو دا ظلم کړی دی ـ په دنیا او اخیرت یې شرمنده غواړم ـ

خورجاني که ربنتیا درته ووایم ـ دا ښځه مې ګواه ده ـ زه چې په ښه او بد پوه شوی یم ـ تر چغسراې ښکته نه یم تللی ـ که وژل شوې واې هم ـ ته مې بیولې ـ خو مګر دا کولی شم ـ چې واپس دې خپل کلي ته ورسوم ـ اخر زه هم ساپي یم څوک به درته پورته هم ونه ګوري ـ لکه د خور غوندې خدمت به دې وکړم ـ هیڅ فکر ونه کړې ـ تر سبا پورې دا

خپل کور وګڼه ـ سهار چې لمر راخيژي سمې ته به رسيدلي يو ـ ميرمن يې اوښکې وچې کړې ـ وې ويل ـ زموږ دين په دنيا خور يې په ژړغوني ږغ يې وويل ـ خدايه توبه مې دي ـ دا څنګه مسلماني شوه ـ په کافرو کې به هم داسې ونشي ـ دا بې دينه روسان چې په شوريک راوختل هم داسې ناروا يې نه ده کړې ـ خالي جګړه يې وکړه او بيرته ښکته شول ـ هغې سترې اسويلی وکړ ـ له ځايه پاڅيده ويې ويل ـ زه به درته بستره برابره کړم ـ چې ارام وکړې ـ الله دې د زړه صبر درکړي ـ څښتن يې وويل ـ ته خوب وکړه ـ چې ماغزه دې په ځای شي ـ دا يې وويل او لاړ ـ د کاله ميرمن هم زما خوا ته پريوته ـ زما ټول بدن خوږيده ـ په سوچونو او فريادونو مې شپه سبا کړه ـ سهار وختي د چوپان خبرې غوږ ته راغلې ـ ميرمن يې راغږ کړ ـ خورې پاڅه ـ سبا دی ـ ما چې مخ او لاس پريمنځل ـ هغې راته په ګيلاس کې تاوده شيده راوړل ـ ويلې دا وڅښه زما کله زړه ته کيده ـ هغې راباندې شيدې وڅښلې ـ چوپان لومړې ښځې ته د کور او مالونو ټينګتيا وکړه ـ وې ويل زه به دا خور تر کوره ورسوم ـ مازديګر به که خدای کول ځان بيرته راورسوم ـ ښځې يې راسره تر دروازې بيرون د مخه ښې په وخت کې سم وژړل ـ لا روښا يي نه وه لګيدلې چې له بانډې مو حرکت وکړو ـ

هغـه تـه خـو لاره معلومـه وه . پـه اسـانۍ سره تـر څـو چـې لمر راختـو سمې تـه رابـښـکتـه شـو . هاغـه تـه مـې وویـل . وروره ... موږ بايد سړک ته پورې وزو . ځکه چې پدې غاړه د کليو لاره ده . ځای پر ځای مجاهد دي . چې بيا ...... !
هغـه چـې رانـه مخکـې روان وو . ودريـد . ټوپـک بانـدې يـې لاس تير کړ . ويې ويل . خورې تر څو چې زه ژوندی يم . ته غم مه کوه د هغه جامې د وړيو زونډي داره خولۍ ، پيتـاوي او کرکتـر يـې بيـل ښـکاريده . کـړه وړه يـې د سـمې د کليـو د خلکـو پشـان نـه وو . پـه ټـول اکـر کـې يـې د غيـرت نخښـې ښکاريدې . نور يې څه ونه ويل . روان شو . کله چې د سيند غاړې او کليو لوې لارې ته ووتو . زما سترګې چې پـه سيند ونښتې . په زړه کې مې ټکه تيره شوه . (کيدی شي چې د هغه پله پورې غاړه ، راته هغوي انتظار کې وي . پما بـه بـل څه چل شوی ؤ . نه به پوهيدم . هسې د آ بلې شپې پيښـه بـه دې په ذهن کې ناحقه انځور کړي اوسي نه ، نـه چـې يـو ځـل خو تر پله ورسيږو ؟) په دې وخت کې مې چې د سيند شور واوريـد او هغـه صـحنه نـو سر مـې وځرخيـده ځای پـر ځـای کښيناستم . هغه رانه وړاندې تللی وو . له هوښه وتې وم . يو وخت مې په مخ اوبه راوشيندل شوې . سترګې مـې وغړولـې ګورم چوپان ورور راته خوا ته ناست وو . ويې ويل خورجـانې

پاڅه لاړ ده . چې ځوو . هغه کلي اوپله ته چې کله ورسیدو ماته یې راوښا یه . ما ویل ښه . ورورہ ، دومره لاره ورته نه ده پاتې . هغه رانه بیا مخکې او زه ورپسې شوم . مخې ته څو کورونه راغلل . له هغې نه چې تیر شو . لمر راوخوت . هوا ګرمه وه . زما ژبه له تندې نه وچه شوې وه . د ویالې نه مې لپه اوبه اوڅښلې . لږه شیبه وروسته هماغه پله او کلي ته ورسیدو . په چوپان ورور پسې مې ورغږ کړ . هغه ودرید . ما ورته کړو . ورورہ هغه پل دا دی . ما خپلې سترګې څلور کړې . زړه مې ښه راټینګ کړ . ما وې چې ښه دا پل او پورې شاو خوا سمه ووینم کیدی شي چې هغوي .... ! سیند ، پل او ټوله شا و خوا مې له سترګو تیره کړه . یوازې د یه ابې غړونه مې غوږ ته راتلل . مغزو مې شینګاری وکړ . سر مې وخوځید . تروپ شو راولوید م بیا په ځان نه ووم پوه شوې . یوازې مې د بې هوښۍ په حالت کې په زړه کې داسې ګرزیدل . (زما د ځیګر ټوټې ، د ګلونو پشان ښکلي تنکي بچي به مې په کوم چړه ختلي وي ، که نه ماهیانو به خوړلي وي . له کومه ګټو د سیند غولیو او ګردابونو کې به ډوب شوي وي ؟) کله چې په خود شوم چوپان ورور ته مې وویل . ورور جانه یو ځل به د پله ډیرۍ ته ورشو . هاغه لومړی لږ څه په سوچ کې شو . بیا یې وویل راځه چې ورشو .

دا ځل هغه زما نه لیرې نه تلو ـ ځکه پوهیده چې ګني بیا به بې هوښه کیږم ـ دوه ګامه رانه مخکې روان شو ـ زه تش ګوګل په ماتو هیلو بیا لکه د صراط په پله ورسمه شوم ـ هماغه د پله ډیرۍ ته مې ځان ورساوه ـ کم چې یوه شپه مخکې مې پکې هغه څه لیدلي وو چې د هیڅ انسان فکر ته نشي راتلای ـ د پله په ډیرۍ ودریدم ـ لومړی مې پله او بیا ښکته سیند ته ، هغه ځای ته ، کم چې مې دواړه بچي د یه آبۍ ناري اوریدلې وې ورپام کړ ـ پورې غاړې ته په څو کورونو او ونو مې سترګې ولګیدې ـ بیا مې د کشر زوی شور او د هغه ظالم او بې عاطفي انسان وژونکې په زور سره د هغه سیند ته غورزول رایاد شول ـ غیر ارادي چیغه مې له خولې ووته ـ هماغه مې زر لاس ونیو ـ ورو یې کښینولم ـ ښه شیبه د خوني پله په ډیرۍ وشتیدم ، وسنګیدم ، وژړیدم ، له لاسه مې هیڅ نه کیده ـ لپه مې پورته ونیوه ـ د الله نه مې د خپل مرګ سوال وکړ ـ خو د مرګ بخت مې هم کوته ؤ ـ د چوپان ورور له سترګو نه هم اوښکې جاري وې ـ له ما نه څو ګامه وړاندې په تیګه ناست ؤ څه ئې له ځان سره ویل ـ ډیره شیبه وروسته زما خوا ته راغی ویې ویل ـ خور جاني ـ دوعا ورته کوه ـ د خدای نه درته صبر غواړم ـ لمر تودیږي ـ مزل مو مخکې دی ـ بسم

الله کړه چې روانيږو ـ ما ورته په ژړغوني غږ په ځواب کې وويل ـ وروره له دې ځايه څنګه لاړه شم ـ په کلي کې به چاته څه وايم ـ چې څنګه راغلم ؟ نه نه وروره ته ځه اوزه به ...... ؟ هغه ماته متوجې شوه ـ زه له ځايه پاڅيدم ـ غوښتل مې چې ځان له پله نه وغورزوم ـ ناڅاپه مې لکه د ليونۍ د پله په تخته منډۀ واخيسته ـ په زړه کې مې ويلې زما په دې ژوندنو څه ؟ هغه راپسې لاس را اوږدو کړ ـ ويې نيولم ـ ويلې خورجاني ودريږه ـ ما ويل پرې مې ږده وروره نور ژوند نه غواړم ـ هلته له پورې نه يو سړی او ښځه په پله راپورې وتل ـ ده راته وويل ـ هغه دي خلک په پله را روان دي ـ که دا ستا په حال خبر شي نو بيا ؟ موږ لاپدې ګوتو لګولو کې وو ـ چې هغوي راورسيدل ـ د پله د لوې دړې نه راپورې وتل ـ له ليرې يې راغږ کړ ـ ويلې دا ولې ؟ څه خبره ده ؟ چوپان ورته په ځواب کې وويل ـ دا خور مې لږ تکليف لري ـ کومه بله خبره نشته دی ـ هغوي له موږ لاړل ـ د کلي لار يې ونيوه ـ چوپان ورور زما لاس ټينګ ونيو ـ ويې ويل بس خور جاني نور دې دا ليونتوب پريږده ـ راځه چې کور ته دې ورسوم ـ فکر وکړه دلته دا نزدې کلي دي ـ د هاغه په دې خبره مې چې کلي ته وکتل ـ هماغه لعنتي کلی ؤ ـ هغه کلی چې اسلامي اورپکو او قاتلانو له دې پل نه د پل صراط کار

واخیست ـ چې دغسې بې ګناه او معصوم ماشومان او پاک سپین ږیري مسلمانان ترې غورزوي ـ ښه ده وروره ستا به ولې نه منم ـ څه چې ددې ځایه پښې باسو ـ په ژړا ژړا د هغه ځایه را روان شوم ـ تیکرې مې په مخ راخور کړو ـ ما وې چې له دې کافرو له کلي نه زر تر زره ځان اوباسو ـ په کلي کې هم هغه یوه لاره وه ـ چې د کلي له منځه تیره شوې وه ـ چوپان په کلي کې اوچت معلومیده ـ چې له غره نه راکوز شوی دی ـ په هغه پسې مې خپل قدمونه ګړندي کړل ـ ځکه چې همدغه کلي رانه بچي واخیستل ـ بدن مې له ویرې لړځیده ـ شیبه په شیبه مې زړه کې ګرځیدل ـ چې هغه دوه تنه قاتلان بیا راونه وځي ـ خیر کلی دومره لوی نه وو ـ زر ترې ووتو ـ وړاندې مخې ته شنه پټي راغلل ـ له یوه بل وړوکي کلي نه هم پسې واوښتو ـ له سیند پورې د غره بیخ کې لوی کلی ښکاریده ـ لاندې ترې لویه هدیره وه ـ چوپان ورور چې شل ګامه مخکې روان ؤ ـ ودرید ـ مخې یې راوړو ـ ویې ویل خورجانې هغه پورې هدیرې ګورې؟ مال هو ـ پروسږ کال زموږ یو ډیر خوږ دوست د روسانو سره په جنګ کې شهید شوی ؤ ـ په دغه هدیره کې مو ښخ کړو ـ بیا راپورې وتو ـ ددې خبرې سره یې خوله ونیوه ـ په فکر کې ودرید ـ ما وې ښه وروره ـ

هغه وویل ښه دي چې را یاد شول ـ په دغه کوز سیند غاړې کلي کې زما د پلار پخوانی دوست دی ـ د دې ټولې سیمې او کلیو مشر دی ـ هغه ته به ورشو ـ دا ټول جریان به ورته ووایو ـ او بله دا چې د امریت نه به راته ضمانت هم واخلي ـ تا ته به بیا هیڅوک څه نشي ویلی ـ دده خبره مې زړه واخیسته ـ ما وې ښه وروره چې ته څنګه وایې نو ـ ـ ـ ـ ! ویلې توکل په خدای راځه راپسې ـ په یوه نری لاره چې هغه کلی ته ستنه شوې وه ـ ور وګرزیدو ـ کلی نزدې ؤ ـ زر ورسیدو ـ د هغه کلا ته لا نه وو رسیدلي چې یو سپین روبی سړی د هغه کلا ته نزدې د یوې توت ونې لاندې ولاړ ؤ ـ ده پرې سلام واچاوه ـ هغه وعلیک ووایه ـ ویلې په خیر راغلئ ستړي مشئ ـ ده ترې د هغه سړي پوښتنه وکړه ـ سپین ږیري غړه کنده شو ـ بیا یې وویل ـ هغه خو ـ ـ ـ ـ ـ ! ده سمدستي بیا وویل هغه څنګه ولې ؟ وې ویل هغه یوه میاشت مخکې د مناګي په جنګ کې روسانو شهید کړی دی ـ دده له خولې یوازې آخ وخوت ـ ویې ویل کله یوه میاشت مخکې ؟ موږ خو چا نه یو خبر کړي ـ هاغه وویل د جنګ په دې بد حالت کې یو تر بله څوک څه خبرېږي ـ تاسو له کومه راغلی ؟ ده ماته راوکاته ـ بیا یې هغه ته ـ حیران شو چې څه ووایي ؟ هغه وویل بچی څنګه غلی شوې ؟ ده

ورتـه وویـل کاکـا جانـه د هغـه سره مـو لـږ څـه کـار ؤ ـ خـو افسوس چې هغـه شـهید شـوی دی ـ هاغـه بیـا وویـل ـ هـو د خدای کـار دی ـ هغـه دې الله اوبخښي اوس د بخښـنې شـو ـ ددې ټول قام په خیر او خدمتګار ؤ ـ ستاسې څۀ کار ؤ ؟ دې لوټکي بیا ساکته غوندې شو ـ لـه لـږې خپـه لهجې سره یې وویـل ـ کاکاجانـه د لارې سر دی زمـوږ کـار او کیسـه ستـا د اوریدو نه ده ـ که اجازت وي موږ بیرتـه ستنیږو ـ هغـه تـه پـه زړه کې تراه پیدا شوه ـ ګني چې دا د غره چوپان او دا ښځه د کومې ترخې پیښې لاروي دي ـ زر یې وویل زه هم ساپي یـم ـ راځۍ یو چاې چیلم ښـو درکولی شم خپله امسا یې وکـړه پوله ـ روان شو ـ ویلې راځۍ ډیر مو نـه معطلوم ـ مـوږ هـم پـه صافیواله کې ورسره راغلو ـ کور ته یې بوتلو ـ د خپـل کـور حجرې ته یې ننویستو ـ هغـه لـه دروازې نـه خپلې ښـځې تـه ورغـږ کـړ ـ ښځه یې راغله ـ ستړي مشـي یې وویلـه ـ ده ورتـه کړو ـ دې میلمنو ته چاې راوړه ـ

هاغه خپله امسا د کټ لنګي تـه ودرولـه ـ وې ویـل ـ هلکـان پخوا بـاجوړ تـه اوښتي دي ـ کلـه چې یې د جهـاد جبهې تـه راشي رابشکاره کیږي ـ پدا هر کور کې چې اوګورې ځوانـان پکې نشتـه دی ـ زه او دا ښځه مې دې کور او فصل ته ناست یـو ـ ښـه اوس راتـه ووایـه چې څنګـه راپیښـه کـړې وه ؟ ده لا

ورتـه کیسـه نـه وه راخیسـتي چـې ښـځې یـې چـاي راوړو ـ د وویـل کاکـا دا زمـا خـدایي خـور ده ـ زه د اینځـر بانډې یـم ـ سړی او میرمن یې دواړه د چوپان ورور خبرو ته غـوږ نیـولي وو ـ ده ورتـه زمـا تولـه کیسـه تیـره کـړه ـ د کـور ښـځه پـه ژړا شوه ـ زه هم سلګو ونیولم ـ هاغـه هم ډیـر خپـه سـتومانه شـو ـ ده ورتـه اخـري خبـره دا وکـړه کاکـا مـوږ ددې لپـاره راسـتانه شو ـ موږ ویلې چې هاغـه بـه راتـه د مجاهدینو لـه امریتـه ددې خور لپاره ضـمانت خـط واخلـي ـ بـل څـه کـار مـو نـه درلـود ـ سړی سمدستي لـه خپـل ځایـه پاڅیـد ـ امسـا یـې راواخیسـته ښځې ته یې وویل یه ښځې زه ځم امریت ته ته دوي ته ډوډۍ تیـاره کـړه ـ زه بـه دیـر زر واپـس راوګـرځم ـ نـورې خبـرې یـې ونکړې ـ په وره کې چې وتلو ـ ویې ویل تاسو چـاي څښـئ زه زر راځم ـ ښځه کـور تـه ننوتـه ـ چوپـان بیـرون تـه ووت ـ ویلـې خور زه لږ بیرون ته ځم ـ هغه له حجرې نه بهر ته ووت ـ مـا لـه د چاي پیاله چښله چې د کور کاکا راغی ـ لږه شیبه وروسته چوپان ورور هم راننوت ب کاکا جیب ته لاس کړ ـ کاغـذ یـې له جیب نه راویوست ـ وې ویل ـ امریت کې یـوازې څـو تنـه د چپې دري ناست وو ـ امر صیب ته مې یوازې په بله کوټه کې ددې لور قیصه ورته واوروله ـ هاغـه د هر څه نه خبر ؤ ـ بچـی د هغـوي زړونـه د کـاڼو نـه هـم کلـک دي ـ یـوازې دومـره یـې

وویـل ـ ستـا زامـن تکـړه مجاهدین دي ـ تـه چې راغلې یې یوازې به هغې ته ستا ضمانت قبول کړم ـ مګر هیڅکله بـه دغه ښځه له پیچ نه نه وځي ـ ما وې بیخي به نه وځي ـ کاغذ یـې راکـړو ـ ډوډۍ مـو وخـوړه ـ چـې د هغـوي لـه کـوره را روانیدو ـ سپین ږیري وویل ـ زه هم درسره ځم ـ چوپان ورتـه کړه کاکا جانه دا چې مور سره دې دومره تکلیف ویوست ـ الله دې ژوندی لره ـ زه به دا خور پخپل کور و کلي وسپارم ـ بیرته بـه خامخـا کـور تـه ځـم ـ ځکـه چـې کـور مـې څـه نـه دي ویلي ـ بچی تا چې دومره زحمت ګاللی دی ـ زه هم د دې پیچ ساپي یم ـ او بیا همدغه خلک خو زه پیژنم ـ د هغه کلي ټول مشران پیژنم ـ دواړه به ورسره ځوو ـ مـا وې کاکاجانـه پـه مـا دې لکـه د خپـل پـلار دومـره مهربـاني وکـړه ـ ځـان دې پـه تکلیف کړ ـ نور ځان مه په عذابوه ـ هغه ویلې نه لورې ـ خامخا درسره ځم ـ ښځې ته یې وویـل زه مـازدیګر تـه بیرتـه ځان کور ته رارسوم ـ

د کور میرمن په دروازه کې ودریده ـ د مخه ښه په وخت کې یې په مخ اوښکې روانې شوې ـ کاکا مخکې او مور ورپسې شوـ د کلـي پـه لـور روان شـو ـ د کـڅ پـه لاره مـو ځـان پـاس عمومي لارې ته رساوه ـ د یوه پټې پولې په سر کاکـا ودریـد ـ وې ویــل ـ ـ ـ د جهـاد پـه نـوم دې جهادیـانو داسـې کارونـه

وکړل ـ چې په هيڅ دين کې چا نه دي کړي ـ دا د الله يو قهر او غضب دوي ته شوی دی ـ دغسې بې ګناه ماشومان په داسې مرګ وژل ، دوي ته جهاد ښکاري ـ دا پيجوال خو کمعقل او ساده بې علمه خلک دي ـ خو په اصل کې يې مشران ورته وايي ـ هغه پخپلو خبرو کې په غصه ناکه لهجه وويل ـ په دې ګنهګارو مې وليدل (خپلو سترګو ته يې اشاره وکړه) چې په ښکته کليو او دوکانونو پلو چې کله دوي حمله ور وړي ـ له ملا نه بياستې تړي ـ تر څو د خلکو مالونه لوټ او غلا کړي ـ دې ته دوي جهاد وايي ـ هغه بيا روان شو ـ لږه شيبه وروسته هماغې لارې ته وختو کم چې پرې تيره غم لړلې شپه راغلي وو ـ په دغه تهوله لاره مې ان تر کلي اوښکې نه ودريدې ـ ماسپښين قضا ؤ چې خپل کلي ته ورسيدو ـ تيکری مې په مخ راخور کړ ـ په دغه شيبه مور درې واړه چا نه پيژندو ـ کلي ته چې ور داخليدو ـ کاکا وويـــل ـ بچی ته مخکې شه مور ته ستاسې کور نه دې معلوم ـ ما وې کاکا جانه په دغه مخامخ کوڅه ورځی ـ هلته مخې ته زموږه کور راځي ـ زه درته بيا وايم ـ شل ګامه را وړاندې زه ترې مخکې شوم ـ د لاس په اشاره مې هغوي ته خپل کور وښود ـ په دې کې زما خوابښې له دروازې راووته ـ غوښتل يې د يوه خپلوان کره لاړه شي ـ مور ته يې راوکاته ـ

ويې نه پيژندو . ځکه چې زما حالت او وضعه د هغې د
پيژندنې نه وه . ما ورغږ کړ . هغه ودريده . او په زير سره يې
راپام کړ . هغوي دواړه ودريدل . زه ورمخې ته شوم . ښه چې
ورنژدې شوم . ورغږ مې کړو . بابۍ چيرې ځې ؟ هغې زما
سترګو ته کتل . خو لانه يې وم پيژندلې . خپل نوم مې ورته
واخيست . په هيبت سره يې وويل . دا ته ؟ دا ولې ؟ زه نوره
ټينګه نه شوم د هغې غيږې ته مې ځان وغورزاوه . چيغه مې
له خولې ووته . نور نو بيا په ځان نه ووم پوه شوې . د چم
ګاونډ او خپلوان راباندې راټول شوي وو . ځوک لانه پوهيدل
چې ولې ؟ خدا زده چې څومره وخت به بې هوښه ووم . يو
وخت ګورم چې کور د خلکو ډک دی . خپلوان راته نژدې
ناست وو . ما هغوي ته وويل . بيرون دوه تنه ميلمانه راسره
راغلي دي . حجرې ته يې راولې . هر څه به هغوي درته
ووايي . د خواښې له خولې نه مې په دغه وخت کې
واوريدل . خدايه خير راپيښ کړې . زما بيا حالت خراب
شوی ؤ . هغوي دواړه يې حجرې ته بيولي وو . ټوله کيسه
يې ورته کړې وه . څه چې خلک وو . ټولو ژړلي وو . څه شيبه
وروسته زه په چابکو ګامونو حجرې ته ورغلم . حجره له
ښځو نرو ډکه وه . کاکا خسر مې د ميلمنو سره نژدې ناست
وو . ماته يې داسې وويل دا څنګه چل شوی دی . داميلمانه

څه وایي ؟ ټولو ماته کتل چې څه ورته ووایم . ما خو نور څه نشو ویلی . یوازې مې دومره وویل که دې میلمنو درته څه ویلي وي هماغسې شوي . اوس مې حالت ښه نه دی . لږ څه وروسته به درته کیسه وکړم . لومړی مې چوپان وروره خلکو ته ور اوپیژند . او د هغه د مرستې او ساپیوالې مې ورته وویل . بیا مې د کاکا ورته ټوله کیسه وکړه . ما وې دا مې دین په دونیا ورور او زه یې خور یم . دده احسان به تر مرګه نه هیروم . او دا مې کاکا ته لاس ونیو . ما وې دا مې خپل پلار ګڼم . په دې ټول پیچ کې یې زما ضمانت وکړ . او دې دواړو تر دې کوره راورسولم . ویر ژړا دومره زیاته وه چې زما خبرې هډو چا اوریدې نه .

ښه شیبه ټولو خپلو پردو وژړل . بیا سپین ږیري کاکا داسې وویل . ناسو غوږ کیدئ . د قرآن شریف ایت مبارک یې ولوست وې ویل . لاس پورته کړئ . چې خدای پاک شهیدان اوبخښي باقي دې رب خیر کړي . دوعا وشوه . بیا یې وویل . تاسو اوس زر تر زره کسان ښکته په سیند کې د مړو په لټو پسې وکاږئ . د نرنګ تر بیلو خلک خواره کړئ . اوس به درنه مور لاړ شو . چوپان ته یې لاس ونیو . دا چوپان سړی دی . کور او مالونه یې پریښي دي . زه هم په کور کې یوازې یم . چې ځان ورسوم . ما وې نه کاکا خامخابه شپه

راسره کوئ ـ زه به بیا تاسو چیرې ووینم ـ بیا مې ستونی راډک شو ـ هغوي دواړو غبرګ وویل ـ موږ به هرو مرو ستا پوښتنې ته بیا راځو ـ ستاسو مشران او ددې کلي ډیر خلک پیژنم ـ کاکا خسر مې وویل کاکا جانه ستاسو دواړو نه یوه دونیا مننه چې موږ سره مو دومره تکلیف ګاللی ـ موږ به هم همدا اوس ، اوس څه کسان ښکته لیږو تر څو د مړو څه لټون وکړي ـ هغوي پاڅیدل په دروازه کې چې وتل ما چوپان ورور ته داسې وویل ـ هغه خوني پله ته چې ورسیدې زما دبچو درسره پام وکړه ـ په دې خبره ټولو وژړل ـ هر چا د جیب دستمال سترګو ته نیولی ؤ ـ میلمانه په همدې ویر ژړا کې له کلي نه ووتل ـ

ما هم د کلي نه راغلي میلمه چې د ارام صیب خپلوان هم ؤ ـ تر دې ځایې خبرې واوریدې ـ له سترګو مې اوښکې روانې وې ـ په ژړغوني غږ مې ترې پوښتنه وکړه ـ مړي پیدا شوي دي ؟ نه تر اوسه نه دي پیدا شوي ـ خلک پسې ګرزي ـ مال ښه نور بیا څه وشول ـ هغه د چاې پیاله ځان ته نزدې ایښې وه ګوټ یې وکړ ـ د هغې د خولې یې داسې وویل ـ هغوي چې لاړل موږ له حجرې نه کور ته واوښتو ـ کور او کوڅه حجره او دیره د خلکو نه ډکه شوه ـ په کلي ام کله خو داسې غم نه ؤ راغلی ـ

میلمه ځـوان لومړی سوړ اسویلی له خولې ویوست ـ وې ویـل ـ زه چې له کلي نه راتلم ـ تر دغه وخته لاڅه خبره نه وه ـ یو مړی هم نه ؤ پیدا شوی ـ ارام صیب په دې وخت کې لـه تشناب نـه راووت ـ خپلې کـوټې تـه ننوت ـ مـا ده تـه وویـل ـ راځـه چې ورشـو ـ یـوه فاتحه به ورته وکړو ـ زه به درنه بیا ځمه ـ هلته چې ورغلو ـ هاغـه زما حالت ولیـد ـ چې سترګې مې په اوښکو لمدې وې ـ اومې ویل ـ لاس به پورته کړو ـ د مړو په حق کې بـه دوعـا وکړو ـ فاتحـه مې واخیستـه ـ بیا مې ورته وویـل ـ
وروره خدای دې د زړه صبر درکړي ـ پـدا لـوی غـم ې درسـره ځان شریک ګڼم ـ په ګرد افغانستان کې د هر چا پـه هـر کـور کې مړي شـوي دي ـ خـو داسې مـې نـه وو اوریـدلي ـ د ډیـرو خلکو د چا ورور د چا زوی او د چـا پـلار ژونـدي ورک شـوي دي ـ هډو قبر یې نه دی معلوم شوی ـ ډیرې نـاخوالۍ پـه دې وطن تیرې شوې ـ چې لا نور به څۀ کیـږي ـ اوس نـو لـه پیښـې نه تیښتـه نشـتـه دی ـ ډیـر تشـویش مـه کوهـ خـدای دې صبـر درکړي ـ زه به درنـه اوس لاړ شـم ـ بیابـه دې خامخـا پـه نـزدې وختونو کې اوګورم ـ
هاغه یـوازې پخپلـو وچـو شونډو چې پـاتري یـې نیـولي وو ـ ژبه وګرزوله ـ په ټیټ اواز یې وویل ـ لـه تا نـه ډیـره مننـه ـ وره پورې راسره لاړ ـ مخه ښه یې راسره وکړه ـ ترې را روان شوم ـ

شپږم څپرکی

کوم وخت چې د کونړ ولايت د روسي او د وخت دولتي پوځي قوتونو نه خالي شو . د جنګي مورچلو بريدونه په ګمبيري او بنغدو ودريدل . د ولايت واګې د مجاهدو په لاس کې شوې . د رژيم او ټوپکيانو تر منځ ، جګړې لاپسې اوج کې شوې . په تيره بيا د ختيځو سيمو په څنډو د ډزو او باروتو لوخړې د وامداره پورته وې . ددغه وخت جنګونه تاسو ټولو ليدلي دلته يې د بيانولو ضرورت نشته . د اصلي کيسې او پيښو لوري ته راځم . په ګرد ولايت کې د مودو ، مودو بنديزونه مات شول . هر څوک په کليو او د ولايت په هره خوا کې ښه ازاد ګرځيدل شواى . د لږې مودې نه وروسته د ارام صيب نور دوه ترونه چې په کلي کې اوسيدل . دواړو خپلو کې سره وويل . کشر ، مشر ته د خپل کور دننه چې په کوټه کې نور څوک ورسره نه وو . داسې وويل . دې ويلې . زۀ پخلنځی کې بوخته ووم . د هغوي دواړو د خبرو ، ګرهاري مې غوږ ته راورسيد . د مشر کاکا خبره مې واوريده . وې ويل . څو ورځې به صبر وکړو . پريده چې دا حالت نور هم پس ښه شي بيا به ګورو .

زه پوهـ شوم چې زما د بيولو په حقله څه سره وايي . له ډيرې

مودې وروسته زما پخوانی د زړه د زخم خړیکه په ګوګل کې پورته شوه ـ هغه ترخه یادونه مې بیا ځل مخې ، مخې ته شول ـ ژړا ونیوم ـ پټ مې په هټکو ، هټکو وژړل ـ خواښې مې چې ولیدم راباندې پوهه شوه ـ چې ژړلي مې وو ـ وې ویل لورې بلا دې واخلم ـ مه ژاړه ـ کونړ ازاد شو ـ خدای به ټول وطن ازاد کړي خپل ښتن ته به لاړه شې ـ مخ یې پاس ته ونیو ـ لپه یې پورته کړه ـ وې ویل ـ یا الله د خپل بچي سره مې د لیدو نصیب وکړې خدایه په دې ارمان مې مه وژنې ـ هغه چې دخپل خاونداو لمسیانو غمونو رنځولې وه ـ بیخي ډنګره او کمزورې شوې وه تل به یې په زوي پسې ژړل ـ
دوه اونۍ وروسته دواړه کاکاخسران غبرګ په وره راننوتل زه له مانېۍ نه لاندې راښکته شوم ـ هغوي د کور برنډه کې کټونو ته ناست وو ـ ما ورته چاې تیاربکړې ـ په میز مې ورته پیالې کېښودې ـ خواښې ته مې هم پیاله ونیوه ـ زه د کور په کارونو مصروفه شوم ـ هغوي سره پخپلو کې په خبرو اخته وو ـ څو شیبې وروسته یې په ما پسې را نارې کړې ـ زه ورغلم ـ هغه مشر کاکا خسر راته وویل ـ ځان تیاره وه ـ په خیر سبا ته بې واقعې په خیر سره کابل ته د تلو نیت لرو ـ زه لومړې چوپ پاتې شوم ـ بیا مې په خواره خوله ورته کړو ـ کاکا جانه دکابل په تلو کې مور ټوله کورنۍ له لاسه ورکړې

ده ـ که خپه کېږې نه دغه نوم هيڅ په خوله مه اخله ـ
هغه هم لوټکي موسکی شو ـ وې ويل ـ بي بي ستا خبره په ځای ده ـ خو اوس هغه پخواني بنديزونه ايسته شوي دي ـ بل دا چې کونړ ازاد شوی دی ـ مجاهد پکې ښکته پورته ګرځي ـ پوښتنه مې کړې ده ـ څه خطره نشته دی ـ ما ورته دومره وويل ـ دا پيچوال اوس هغه پخوانی ساپي نه دی پاتې ـ بدل شوی دی ـ د همدې کلي خلک به راپورې بد شي ـ هغه دا ځل ښه په زغرده وويل ـ نه نه اوس حالات بدل شوي دي ـ ما وې نور تاسو ښه پوهېږئ ـ هغه بل کشر کاکا خسر چې ځوان هم ؤ او ټوکې هم کولې ـ لومړی يې وخندل او بيا يې وويل ته خو دا خبرې کوې ـ بي بي ، که چيرته دې خاوند بله ښځه وکړي نو بيا ؟ ما وې اوس راته دا خبرې هيڅ اهميت نه لري ـ مشر کاکا خسر وويل خبرو د ټوکو نه ده ـ سبا ته به د بر کلي په واز موټر کې ځو په خير ـ کشر ورور يې ورته وويل ـ نه نه لالا ـ مور په موټر کې نه ځو ـ څوک به مو شيطاني وکړي ـ ښه به دا وي چې پخپلو پښو په غره کې ځان تر وټه پوره ورسوو ـ ايسته بيا اسانه ده ـ هغه ومنله ويلې سمه ده ـ همدغسې به وکړو ـ مور ته يې وويل پام کوئ چې د خپل کور هم څوک درنه خبر نشي ـ هغوي د مازديګر مانځه ته لاړل ـ ما دغه خبره ټوکه ګڼله ـ ما وې هغوي ستا د

زړه د خوشالولو لپاره دا خبره وکړه . همدغه شپه مې ټکې خوب ونکړ . تر سهاره مې سترګه ورنغله . سبايي وختي رښتيا چې کشر کاکا خسر مو ر کره راننوت . سمدستي يې ماته وويل . پاڅيږه چې ځوو په خير . زه او خوابښې مې د هغه په خبره حيران پاتې شو . بيا يې راغبرګه کړه . ويلې هله زر شه . چې د خدايي مزل مو په مخ کې دی .

زما زړه ته ولويده . ګني چې خبره يې رښتيا شوه . زر مې جامې بدلې کړې . خپله غاړه غوټه مې راواخيسته . دکور نه راوتلو په وخت کې مې خوابښې بابۍ غېږ کې ونيوم . دواړه سم په چيغو ، چيغو وژړل . له کوره راووتو . په لاړ کې هاغه بل کاکا خسر هم زموږ انتظار کاوه . له کلي نه سړک ته پورې وتلو . تر ماښوګې په سړک لاړو . د وايګل پلو وګرزيدو غره ته ورپورته شو . په کوڼ کلي ورتير شو . په ډير تکليف سره مو شپه کرونګ ته واړوله . ماخستن تير وو چې د کاکا دوي کوم پخوانی دوست ؤ . ورکره ورغلو . په ډير مزل مې پښې پړسيدلې وې . له ډيرې مودې وروسته هغه اشنا کره ورغلي وو . څنګه چې د هغوي کور ته ننوتو . په دروازه کې يو هلک چې د دولسو کالو به وه . مخې ته راغی . وې ويل . چا سره مو کار دی . کاکا ورته يو نوم واخيست . هلک ودريد . چوپ پاتې شو . مشر کاکا ورته بيا وويل . څنګه

ورورە ودې نه ویل ـ هاغه په کور دی ؟ هغه وویل تاسو لږ ودریږئ ـ زهٔ اوس بیرته راځم ـ موږ په دروازه کې ودریدو ـ یو سړی راووت پلوزه یې لګولې وه ـ زموږ خوا ته راغی ـ لومړی یې موږ ته ستړي مشي وویله ـ بیا یې سمدستي وویل ـ راځئ دننه ـ دویم چت ته یې وخیژولو ـ په یوه کوټه یې وونویستو ـ لاټین ته یې تیلی وواهه ـ کوټه رڼا شوه ـ لویه کوټه وه ـ ځلور کټونه پکې پراته وو ـ لاندې په مځکه سترنجۍ خوره وه ـ هغه سړي وویل ـ تاسو کټونو ته کښینئ ـ پخپله ووت ـ موږ دومره ستړي شوي وو چې نور له حرکته لویدلي وو ـ وږي خو دومره نه وو ـ ځکه چې په لاره مو ډوډۍ خوړلې وه ـ لږه شیبه وروسته هغوي ډوډۍ راوړه وریسې یې چاې راوړو ـ د چاې ځښلو کې مشر کاکا خسر له هغه سړي نه بیا پوښتنه وکړه ـ د هاغه نامه یې واخیسته وې ویل ـ ته مې نه یې لیدلې ـ مګر هغه مې د پلار سره څو ځلې پیچ ته موږ کره راغلی وو ـ زه هم د پلار سره دوه ځلې دلته پخوا راغلی ووم ـ ښه دا راته ووایه چې کاکا چیري دی؟ او ته یې څه کیږې ؟ هغه وویل د روسانو په بمبارۍ کې هغه ووژل شو ـ ده ویل آخ دا کله ؟ پینځه میاشتې مخکې ـ روسي ځرخي الوتکو په دې کرونګ ، څانګار او کټار د هوز باندې بمباري کوله ـ په هر کلي کې درې او

څلور مړي شوي وو . زما پلار هم د جومات په دروازه کې لګیدلی وو . یوه شیبه کاکادو دواړو هی پی وکړو . بیا یې وویل لاس پورته کړی . چې خدای ورته بهتر جنتونه ورکړي . فاتحه واخیستل شوه . ماخستن تیره پورې یې د روسانو د بمباری نه هاغه سر ټکاوه . مشر کاکا ترې پوښتنه وکړه . چې لاندې کلي او ولایت ته څه حال دي . خلک څه وائي . هغه یو ډیر ساده سړی ښکاریده . په حالاتو چندان نه و خبر . وې ویل په جومات کې ویل کیږي چې روسان هوایي بمباري بیا په دې کلیو کوي خلک په ویره کې شپې ورځې تیروي . ده ویل ښه بیا یې د هاغه د تسلي لپاره وویل . روسان او دولت نور ددې ولایت نه په کښه کې دي . هیڅ سودا مه کوی . خدای مهربانه دی . مجاهدین ورپسې دي . انشاء الله چې ډیر زر به له دې وطن نه ورک شي . په دې خبرو یې طبعه لږه سازه شوه . بیا یې ورته وویل . موږ به لږ څه ارام وکړو . سبایي وختي وته پورته کوزیږو . هغه په چالاکۍ پاڅید . په کټونو یې بسترې هوارې کړې . او بیا یې وویل . تاسو ویده شی هغه ووت . او موږ تر سهاره ښه خوب وکړ . سبایي وختي د چاې څښلو نه وروسته د کور له خاونده مو د تلو اجازت واخیست . مخ په وته پورمو د قورو لاره ونیوه . په وته پور کې د کاکادو اشنایان ول . خو د

جنګي شرايطو لـه کبله لاپخـوا د کلـي نـه وتلـي وو ـ مـوږ پـه دې نيت چې په دې ورځ ځان له نوا پاس نه واړو ـ لمر لا نه وو تود شوی ـ موږ وته پور د شاه مير کوټ د موټرو تم ځای ته ورسيدو ـ د اسعد اباد مرکز لين موټر ولاړ وو ـ سمدستي ورپورته شو ـ د چغه سراي په بازار کې د نواپاس ګاډي تيار په لين کې وو ـ په دغه وخت او دغه ورځ د چغه سراي په بازار کې بيخي ډير خلک خوځيدل ـ زموږ د نواپاس ګاډی په لږه شيبه کې ډک شو او کلينر غږ وکړ ـ دوعا د خير ـ ـ ـ غږ شو موټر روان شو ـ کله چې د نواباد په پله پورې وتو ـ او له سرکاڼو نه ووتو ـ مشر کاکا ته مې کاته له ځان سره يې ورو وويل ـ شکر خدايه چې تردې ځای خو را ورسيدو ـ په نواپاس واوښتو ـ په دغو ورځو کې په دغه لاړ ډير ګاډي چليدل ـ مازديګر لوړ د جلوزو کمپ ته ورسيدو ـ هلته له پخوا نه زموږ يو خپلوان اوسيده ـ د هغوي کره مو شپه تيره کړه ـ سبايي د لمر ختو سره د تورخم په ګاډي کې کښيناستو ـ د تورخم مزی ازاد وو ـ تګ راتګ کې مشکلات نه وو ـ له تورخم نه چې تير شو ـ سمدستي په يوه بس موټر کې جلال آباد ته لاړو ـ ماښام خړه لا نه وه لګيدلې چې د جلال آباد فارم هډه کې د يوه پيچوال پخواني افسر کور ته ورغلو ـ هغه د کاکا دوي نزدې نسبي وو ـ له پخوا نه

يې ورسره راشه درشه درلوده . هغه چې ډير سپين ږيرى شوى وو. پخپله له کار نه تقاعد شوى پکور ناست وو . يو زوى يې په پوځ کې افسر وو . هغوي زموږه ډير قدر وکړ . د بلې شپې يې راته وويل . کاکا ترې مننه وکړه . سبا يې چې د هغوي له کوره راووتو کابل ته د تلو په نيت د موټرو هډې ته ورغلو . څو لويې او وړې موټرې ځاى پر ځاى ولاړې وې . پوښتنه مو چې وکړه . د کابل او جلال آباد تر منځ لاره بنده وه . خو ځينو کسانو دا هم ويلې چې ګنې د روسانو کتار کابل ته ځي . هر څوک د کتار په تمه انتظار کې وو . د ورځې لس بجې شوې . ناڅاپه خبر وشو چې کتار حرکت وکړو . ټولې موټرې له سورلۍ نه ډکې شوې . سړک ته ووتلې . موږ هم په يوه فلاينکوچ کې کښيناستو . دروتې پورې ملکي د لين موټرې وچليدې . له دروټې نه اخوا ته د روسانو کتار ولاړ وو . کتار خو له ټانکونو او توپونو سره پوره وو . دولتي پوليسو ډکې موټرې هم په کتار کې وروسته ولاړې وې . کتار چې کله حرکت وکړو . وروسته ورپسې ملکي موټرو هم حرکت پيل کړو . د لغمان کڅ نه ښه په بيړه تير شو . په موټر کې ځينو کسانو وويل . د ريښمو تنګي کې په کتار حمله کيږي . موږ د ريښمو تنګي نه پيژندو . خو کله چې کتار هلته ورسيد . له پاسه پرې ډزې

شوې ـ کتار هم پرې ډزې کولې ـ د کتار عسکري موټرې يې وويشتلې ـ اور يې واخيست ـ داسې سره ډزه پيل شوه چې په ګاډو کې ناست کسان ټول د تيګو شاته شول ـ يو ساعت جګړه روانه وه ـ موږ هم د سيند په غاړه د تيګو تر منځ پټ ناست وو ـ کله چې ډزه ودريده ـ خلک موټرو ته وختل ـ کتار روان شو ـ موږ چې د کتار ځای ته ورسيدو ـ سوې موټرې چې لوګي ترې ختل ـ په سړک وينې ليدل کيدې ـ دا نه وه معلومه ـ چې څومره عسکر به مړه شوي وو ـ سروبي ته چې ورسيدو ـ ايله د خلکو لاړې تيرې شوې ـ کابو مازديګر وۀ چې کابل ته ورسيدو ـ پل محمود خان کې چې څنګه ښکته شو ـ سمدستي په ټکسي موټر کې خيرخاني ته لاړو د څارندوي بلاکونو کې له ټکسي نه ښکته شو ـ د څارندوي بلاکونو ته ورغلو ـ تر څو له چا نه زما د خاوند د کور پوښتنه وکړو ـ د يوه بلاک مخې ته يوه ښځه ولاړه وه ـ چې د کونړ د ښځو جامې يې په ځان کې وې ـ له هغې نه مو وپوښتل ـ د هغې څنګ ته يو ماشوم ولاړ وو ـ وې ويل ـ زه په دغه نوم څوک نه پيژنم ـ ښځه يم ـ څښتن مې هم نشته چې پوښتنه مو ترې کړې وای ـ هغه هم د څارندوي فسر وو ـ دا يوه مياشت مخکې شهيد شوی ـ خو په دا بل بلاک کې يو کونړي صاحب منصب دی ـ که له هغه نه پوښتنه وکړې ـ

کاکا مې په چابکو ګامونو د بلاک مخې ته ورغی ـ موږ دواړه ولاړ وو چې بیرته راغی ـ وې ویل ـ هغه کس وویل چې زه یې پیژنم ـ مګر دومره پوهیږم ـ چې د خیرخاني په دریمه برخه کې یې کور دی ـ کاکا وویل ـ موږ باید په ټکسي کې ځان ورسوو ـ هلته به یې د کوم دوکاندار ، یا بل چا نه پوښتنه وکړو ـ د خیرخاني په دریم سړک له ټکسي نه ښکته شو ـ د سړک په غاړه څو دوکانونه ول ـ له یوه دوکاندار نه یې پوښتنه وکړه ـ هغه په داسې حال کې چې چاته یې له تلې نه د هلک په ځولۍ کې څه وراچول ـ وې ویل ـ وروره لږ وار وکه ـ چې دا هلک خلاص کړم ـ هغه چې وزګار شو ـ بیا یې وویل ـ ښه ورور څه دې ویل ؟ ده ورته کړو ـ وروره د یوه کونړي څارندوي افسر کور لټوو ـ که تاته یې معلوم وي ؟ وې ویل ـ ورور جانه زه یې نه پیژنم ـ خو دغه مخامخ کوڅه کې وړاندې د کوم افسر په کور کې واده دی ـ همغلته (غلته) چې ورشئ ـ پوښتنه وکړه ـ خامخا ستاسې وطنداران به پکې وي ـ موږ په کوڅه روان شو ـ د کوڅې نیمایي ته چې ورسیدو ـ په ښي اړخ یوه بله کوڅه ستنه شوې وه ـ مخې ته مو درې څلور هلکان راووتل ـ کاکا ترې پوښتنه وکړه ـ دوه هلکانو غبرګ وویل ـ هو پدې کوڅه کې مخامخ لاړ شئ ـ د هغوي د کور مخې ته ډیر خلک لر بر کیږي ـ پوښتنه به

وکړئ ـ رښتیا کله چې موږ د کوځې بر سرته ورسیدو ـ هلته وړاندې د یوه کور مخې ته خلک خوځیدل ـ کشر کاکا خسر مې وویل ـ فکر کوم لالاچې همدغه ځای کې به یې کور وي ـ هغه وویل کېدی شي ـ کله چې هغه د خلکو ګڼه ګوڼې ته ورسیدو ـ له یوه ځوان هلک نه چې پکول یې په سر وو ـ ځادر یې په اوږه پروت وو ـ پوښتنه وشوه ـ هغه په کونړی لهجه وویل ـ دغه د واده کور یې دی کنه ـ کاکا دوي یو تر بله سره وکتل ـ د واده کور یې دی ؟ په دې کې هماغه هلک زموږ نه مخې ته شو ـ وې ویل ـ راځی چې زه مو په هغه وسپارم ـ کاکا ورته وویل ـ خدای دې خیر درکړي ـ هغه مخکې او موږ ورپسې شو ـ هلک په چابکو ګامونو له دروازې ننوت ـ موږ پسې مخ راواړو ـ په ډاډه زړه یې وویل ـ ازاد راځی مه دریږی ـ د کور بیرون او دننه له خلکو نه ډک ؤ ـ ماشومانو هم منډې رامنډې وهلې ـ ځینې خلک په کوټو کې ډوډی ته ناست وو ـ هلک د کور دننه وویل ـ تاسو په دې برنډه کې ودریږی ـ زه ورته غږ کوم ـ چې راشي ـ ما خو پخپله پړوني کې ځان تاؤ کړی وو ـ یوازې دوه سترګې مې ښکاریدې ـ موږ درې واړو ځای پر ځای ودریدو ـ د هلک د بیرته راتګ لاره مو څارله ـ

لږه شیبه وروسته د کور دننه یوې کوټې نه هماغه هلک

راووت ـ ورپسې د سپین سر او سپینو بریتو سړی راووت چې سپینې جامې او تور واسکټ یې اغوستی وو ـ زموږ پلو را روان وو ـ ماله مزل نه اوپیژندو ـ مګر په ویښتانو او بریتونو یې شکمنه شوم ـ ځکه چې بیخي سپین اوښتی وو ـ دواړو کاکانو غبرګ وویل ـ همدغه دی ـ ښه چې موږ ته رانږدې شو ـ ویې خندل ـ لومړی یې مشر کاکا ته غیږه خلاصه کړه ـ په روغبړ اخته شول ـ بیا یې کشر تره ته غاړه ورکړه ـ یو بل یې په غیږ سره ټینګ ونیول ـ کشر تره یې په ژړا شو ـ مشر تره یې وویل ـ دا دې میرمن ده ـ نور یې زنه ورپیده ـ ټینګ نشو ـ زما خو وار پار خطا شو ـ نوره ټینګه نشوم ـ چیغه مې له خولې ووته ـ هغه حیران ، حیران ماته راکتل ـ یو دم سلګو ونیو ـ یوازې دومره یې راته وویل ـ بچیان مې څۀ شول ؟ د هاغه په دې خبره موږ څلورو واړو چیغې کړې ـ ټول خلک هک پک او حیران ودریدل ـ ناوې چې خبره شوه ـ هغې هم رامنډه کړل ـ زموږ په منځ کې ودریده ـ څښتن مې د ژړا په حالت کې وویل ـ دامې ناوې ده نن مې واده دی ـ ناوې ته یې ور وکتل ـ ورته وې ویل ـ دا زما پخوانۍ ښځه ده ـ هغې هم سلګۍ پیل کړې ـ ماته راغاړې وته ـ له یو پلوه د ښادۍ شیبې وې او له بله پلوه زوږ ماتم له نوي سره یو ځای کیده ـ

اووم څپرکی

غم دپاسه غم دی :
پینځه ویشت کاله وروسته :
جرمني د کولن ښار په روګنډ ورف نومې کلي کې ، پخپل کور کې په لیکلو بوخت ووم ـ چې کړنګ شو ـ د ټیلیفون زنګ راغی ـ غوږې مې چې پورته کړه ـ غږ راغی ویلې السلام علیکم ـ ما وې وعلیکم سلام ـ خپل کورنی نوم مې ورته واخیست ـ هاغه وویل ـ زه د کابل نه ستا پخوانی دوست ارام یم ـ د هاغه په دې خبره له ځوکۍ نه جګ شوم ـ ودریدم ـ لومړی خو د هغه د نوم په اوریدو سره حیران پاتې شوم ـ د ټیلیفون غوږې مې لاس کې پاتې شوه ـ یوه شیبه چوپ پاتې شوم ـ هغه راباندې غږ کړ ـ وې ویل لکه چې ودې نه پیژندم که څنګه ؟ ما وې اومې پیژندې ـ خو فکر او سوچ ستاسې د تیر ژوند خوا ته ولاړ ـ ربښتیا دا راته ووایه چې ستا هغه دواړه میرمنې دې اوس درسره دي ؟ وې ویل هغه پخوانۍ میرمن مې شته ژوندۍ ده ـ هغه دویمه میرمن مې یوه میاشت مخکې مړه شوه ـ یوازې د هغې نه یوه لور لرم ـ چې اوس پوهنتون کې زده کړې کوي ـ ما وې ډیر ښه ـ ستاسې میرمن چې زه یې خپله خور ګڼم ـ زما سلام ورته

وکړه ـ وروره هغه څنګه ده ؟ شکر ښه ده ـ اوس لږ څه بوډۍ شوې ده ـ خو روغتیا یې ښه ده ـ ما وې غوږ ونیسه ـ څه درته وایم ـ هغه ویلې ښه ـ غوږ مې دی ـ ما وې که ستا فکر وي پخوا کلونو کې مې ستا د کورنۍ د ترخه حقیقت او ترخې تراژیدۍ انځور کاږلي وو ـ اوس مې د هغه داستان په باب پریکړه کړې ـ چې په کتابي بڼه یې بیا ځلې خوندي کړم انډیواله تا خوپه ترلې کځوره کتاب کې د هغه داستان اخري برخه پریښې وه ما وې دا خو به لاښه شي چې هغه پاتې برخه راته همدا اوس په ټیلیفون کې ووایې ـ داسې یې وویل کوم وخت چې هغو زما دوه تنو کاکا ګانو زما میرمن کابل ته راوستې وه ـ هغوي څو شپې راسره وکړې ـ بیا یې غوښتل چې بیرته کلي ته ستانه شي ـ ما ورته ویل څو شپې نورې راسره یو ځای تیرې کړۍ ـ هغوي دا خبره کوله چې په کلي کې زموږ کارونه نیمګړي پاتې دي ـ او هم موږ دواړه راغلي یو ـ په کور کې بل سرپرست نشته دی ـ باید چې کلي ته بیرته زر ستانه شو ـ زه ورسره نور ټینګ نشوم ـ هغوي سره مې مخه ښه وکړه او لاړل ـ

کله چې کلي ته رسیدلي وو چا یې د مجاهدینو امریت ته شیطانت کړی وو ـ چې دوي زما میرمن کابل ته راوستې وه دواړه یې له کوره بیولي وو ـ لومړی یې ترې تحقیقات او

پوښتنې کړې وې . څو ورځې يې بنديان کړي وو . بيا يې لاس تړلي شيندرې په کلي کې د بلا په کنده کې وژلي وو . پس له مرګه يې په مړو د پاسه اور بل کړی وو . وروسته يې د هغوي هډوکي او ايره سيند ته غورزولې وه . په دې خبره زما لاس کې د ټيليفون غوږۍ ورپيده . هغه ته مې دومره وويل . پوه شوم د خدای په امان .

يوه شيبه پخپل ځای زينګر کښيناستم . د سوچ او فکر نيلی مې د اصلي پيښې نه پنځه ويشت کاله وروسته ان تر هغو کليو او غرونو ، ځنګلونو ، خوړونو ، درو او تاترو تر کاڼو بوټو وځغليد . ما خو هلته هر څه پخپلو سترګو ليدلي او کتلي وو . په هغو خلکو کې څومره مينه او محبت ، يو له بله ځاريدل ول . د کليو په جوماتونو کې په امامانو پسې درنې جمعې ، په ممبر د واعظانو خواږه واعظونه ، ساپيواله پښتو غيرت ، اخترونه ، اشرونه ، او دغه شان ټولې ، ټولنيزې خواخوږۍ په هغو زړونو او سرونو کې موجودې وې . لکه چې دا هر څه چا واخيستل ؟ باور مې دی چې دا ټولې نادودې ددې يوويشتمې پيړۍ دي .

پای

د محمدا جان يار چاپ شوي اثار

۱	کوکارې	شعري ټولګه
۲	سره ډولۍ	د لنډو قيصو مجموعه
۳	د کونړ تاتري	تحقيقي او تاريخي اثر
۴	وير	شعري ټولګه
۵	ترلې کڅوړه	د لنډو قيصو مجموعه
۶	د ليليې دښته	ناول،سترګو ليدلی حال
۷	هوسۍ	ناول
۸	څانګه	ناول
۹	يه قربان	شعري ټولګه
۱۰	دا ژوند او دا څيرې	ناول
۱۱	ګلاب او فرښته	ناول
۱۲	ويرونه بهيرونه	همدا ناول

چاپ ته چمتو اثار

۱	اوښکې	شعري ټولګه
۲	بحرونه او ساحلونه	سفرنامه